ԺԱ. ՏԱՐԻ 3222 | (Ն. Տ.) 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 | 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 | 16 ՃԸՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1312 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آرەولك غزته سی ادارەسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Գրական

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միասին		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ

Սովորաբար, այս տեսակ խորագիրներու տակ կը խօսուի կնոջ մը վրայ, վաղաժանօթ կամ բոլորովին անծանօթ, որուն անակնկալ երեւումը հին յիշատակ մը արթնցուցած կամ նոր տպաւորութիւն մը թողած ըլլայ։ Մէջը որ այս հաճելի նիւթերէն մէկը չէ որ գրչիս տակ կու գայ. տխուր ու աննշան հանդիպում մը բոլորովին, Շիշլի ճամբուն վրայ, գիշերուան այն ժամուն երբ նոր կեանք մը կը սկսի Բերայի մէկ մասին համար, զբօսանքի ու վայելքի կեանք մը։

Հոկտեմբերի վերջին գիշերուան մը պայծառ երկինքէն ու հեշտ զովութենէն հրապուրուած, մայթին վրայ կեցած էինք քանի մը բարեկամներ, Ducchinoն երթալ լսելու կամ Օր. Ատէլինի երկաթեայ թելի փորձերը տեսնելու վարանումին մէջ։ Տեղը չէ՞ ըսելու, որ այս աննշան ծրագիրներուն,— Բօնքօրտիային ու Սիրքին,— վրայ կը կայանան հիմակ Բերայի հանրային կեանքին գլխաւոր զբօսանքները. յունական անյորդ խումբն ալ հաշուեցէք, եթէ կուզէք, չի մոռնալով մէկ երկու ոգորմելի երգեցիկ սրճարաններն որոնք իրենց հաստատման կամ նորոգման թուականներէն մնացած երգչուհիներով կը պարծին դեռ. ու մտածել թէ շատեր կան, բարեկեցիկ երիտասարդներ, որոնք հաճելի ժամանց մը գտնել կը կարծեն այս վերջիններու ապականուած մթնոլորտին մէջ, չպարուած կիներու մօտ, անոնց արուեստակեալ խօսակցութենէն՝ որ հինցած բանաձեւի մը պէս կը սկսի ու կը վերջանայ ամեն մէկ խօսակցի հետ, միօրինակ։

Քննադատի կամ բարոյախօսի հովեր առնել չեմ ուզեր, այս չեղումովս. այդ լինքնատեղծ գերերուն նորութիւնը անցած է այլ եւս։ Բաքերը, որ վերջին զոհն ըլլալու երկիւղ ազդեց պահ մը, կուրծք տուաւ բոլոր յարձակումներուն, բոլոր դատափետումներուն. ու փոշելից կապերտի մը պէս, որ որչափ ծեծուի դաւազանի հարուածներու տակ՝ այնքան աւելի կը մաքրուի ու գործածելի կը դառնայ, մեր աշխարհիկներուն սիրական այդ խաղը հիմակ իր վայելչութեան ու լրման մէջ է։ Եւ աւելին կայ. կանաչ սեղաններու շուրջը չի դեգերողներն ալ պարտաւոր կը զգան ինքզինքնին անոր գաղտնիքներուն տեղեկանալու, գէթ անոր «լեզուն սորվելով»։

Ամեն խօսքի ու կատակի մէջ, անոր բացատրութիւնները կը գործածուին հիմակ մասնաւոր դասակարգի մը մէջ. և չի հասկցողը պարզապէս տգէտ է կամ ապուշ կը համարուի.— այս բանը ինծի ալ պատահեցաւ, սեղանի մը վրայ ուր քանի մը բարեկամներու հետ կ'ընթրէինք. բաքերին ոճը անհատնում սրախօսութիւններ կը բերէր սեղանակիցներուս շրթանցը վրայ, ամեն նիւթի, ամեն առարկայի յարմարցուած։ Եւ ես կը լռէի՝ առանց հասկնալու, քիչ մը ամչնալով,— կը խոստովանիմ։

Պէտք ըսել, քանի որ առիթը եկաւ, թէ թղթախաղը, բաքերը մանաւանդ, նորէն իր հաճոյքները ունի. յաղթելու անդուլ իղձը, խաղակցին դիմագիծերէն ու շիշերէն գուշակելու սրատեսութիւնը, մտքի կարգադրուած արագ հաշիւները, շահելու գոհունակութիւնը, կորսնցնելու գայրոյթը՝ ասոնք ամենքը գրգռում մը առաջ կը բերեն որ ոմանց համար պէտք մը դարձած է ու որքան աւելի բուռն ըլլայ՝ այնքան աւելի հեշտութիւնով արբշիռ կընէ, ինչպէս կարգ մը խմողներու համար՝ որոնք օղին շատ լեղի կը գտնեն ու ապսենթին կը դիմեն։

Պէտք ըսել, առանց բաքերը պաշտպանել ուզելու,— բան մը որ ձեռընհասութիւն ալ կը կարօտի,— թէ քանի որ անոր դէմ մղուած պայքարը անօգուտ անցաւ, աղէկ կըլլայ քիչ մըն ալ ուշադրութիւն դարձնել ուրիշ կողմ. երգեցիկ սրճարաններուն վրայ, օրինակի համար, ուր ձմրան երկար գիշերները կը հասնին մեր երիտասարդներէ ոմանց շունչն ու քսակը,— նրբամտութիւնով ու ծախքերով։ Գոնէ արժէքին։ Եւ ամեն անգամ տաղտկացած կը հեռանան, յաջորդ իրիկունը նորէն դառնալու համար, գրեթէ ակամայ, տարտամ քայլերով, լաւագոյն ժամանց մը գտնելէ յուսահատած։

Այսպիսիները աւելի ողբահառելի են քան քննադատելի։ Ու զանոնք չեցնելու համար այդ «փուայէ»ներէն՝ խոշոր պարբերութիւններ, կծու բառեր, հեգնոտ խօսքեր գործածելու պէտք չկայ, կը բաւէ լաւագոյն ժամանցի մը, հաճելի ընկերութեան մը, մաքուր զբօսանքներու գաղափարը տալու մեզ, զանոնք, անզգալաբար, խօսքով ու գործքով։ Կը հաւատամ թէ լրագրութիւնն ալ իր դերը կրնայ ունենալ այս մտումին մէջ, որ անտեսական կամ կրթական հարցի մը չափ հանրօգուտ է։

* *
*

Բայց «հանդիպո՞ւմը»։ Ահ՛ն չէ՞ր պատճառը որ,— ոմանց անախորժ երեւնալու փառքով,— մինչեւ քաֆէ-քօնսէռներուն խորը մղեց գրիչս, մայթին վրայէն ուր կեցած էինք՝ ընտրութիւն մը ընելու համար Ֆրանձինի խումբի օբէրէթին կամ Ճիլլէթի կրկէսին ներկայացման միջեւ,— վասն զի, պէտք չկայ ըսելու, լաւագոյն թատրոններու չգոյութենէն, այս երկու հաստատութիւններն հիմա բարձր տեղը կը բռնեն Բերայի մէջ և մինչեւ իսկ կունենան իրենց «դեսպանական երեկոյթները», վերջին յիշատակ մը, գէթ անուանական, Նոր Թատրոնի փայլուն ներկայացումներէն։

Ժամկոչ մը կը նշմարենք յանկարծ, որ կ'առաջնորդէր երկու բեռնակիրներու, պարապ դագաղ մը առած ուսերնին. պանդուխտ քահանան կը հետեւէր անոնց։ Մեռել մը բերելու կ'երթային, գաւառացի՝ նէյնեյեալ մը անշուշտ, զոր հարկ եղած էր գիշերանց եկեղեցի փոխադրել։ Բովընտի փողոց մը մտան ու մենք զարմացած մնացինք մեր տեղը։ Հազիւ երկու վայրկեան անցած էր անոնց անցքը Շիշլի ճամբուն վրայէն, բայց արդէն իսկ թողած էին գժբաղդութեան մը հետքը զոր, հիմակ, անկարող էին փարատել զուարթութեան բաղմութեան մը անցքը, ապակեփեղկերուն առատ լոյսերը, կառքերուն արընթաց երթեւեկը, մօտերէն հասնող նուագածութիւններու ձայները, հեռք մը մանաւանդ, մինաւորիկ ու դժբախտ մեռնողի մը, անծանօթ մեզ ամենուս համար որուն դագաղին ճամբուն վրայ կեցած՝ կը խորհէինք մեր այն գիշերուան զբօսանքը։

Այդ մարդը, ո՛վ ալ եղած ըլլար, մարդերուն ամենէն դժբաղդն էր՝ իր շունչը տալով օտար տան մը մէջ ուր չէին ուզեր պահել զինքը մինչեւ առտու, և գիշերանց կը ճամբէին. ստացուածքը մը, մեր ենթադրութեամբ, կամ արկածի մը զոհ գացած մէկը, պանդուխտ մը, ամեն պարագայի մէջ, որ տէր ու տիրական չունէր։

Հանդիպումներու ամենէն եղականը, ամենէն անակնկալը երեւցաւ այդ, որ իր պարզութեանը մէջ՝ ամենէն տխուր չահեկանութիւնն ունէր։ Ու փոխանակ օբէռէթի մը «քօնդ-ռանտիւ»ին, որ պիտի զբօսէր մեր այն գիշերուան այցելութենէն ի վաղորդ, այս անշուք տղեկը կը գրեմ այն անծանօթ մեռեալին վրայ, որ հիմա, քառորդ ժամ մը ի վեր, գացած հանգչած է աղքատներու թաղին մէջ, Շիշլիի գերեզմանատան անկիւնը, առանց սրտի ու առանց պատկի։

Եթէ կարելի ըլլար, պիտի սպասէի այդ մեռելական պզտիկ թափորի վերադարձին, քիչ մը տեղ հետեւելու համար անոր. բայց գիշեր ժամանակ, Բերայի ամենէն բանուկ կեդրոնին մէջ։

Կարելի էր, գոնէ, հետաքրքրուիլ թէ ո՞վ էր մեռնողը և ինչ մահուամբ. ինչ օգուտ. Մշեցի մը կամ Վանցի մը, բեռնակիր կամ սպասաւոր, պատուհասէն գլորած կամ յանկարծամահ եղած։ Լաւագոյն էր չի գիտնալ ու չի գրելը. որչափ ալ խմացուի այդ մահն իր գաւառին խորը իր ընտանիքէն կամ ծնողքէն, նոյնքան յապաղած կըլլայ մահագոյժի մը հարուածը։ Եւ յետոյ, քանիներ են որ կ'երթան այսպէս, անձայն, անխօսուկ. Զիրկանք մը չէ՞ր ըլլար պատել զինքը իր ընկերներու հանրային փոսէն։

Իր մահազդը, իր յուղարկաւորութիւնը կ'ամփոփեմ այս քանի մը տողերուն մէջ, այն անանուն տապանագիրներուն պէս որոնք պարզ խաչ մը կը բաղկանան։ Եւ այսքան իսկ,— պէտք է խոստովանիլ,— տեսակ մը վարանումով, ի յուշ այն հեգնոտ բացագանչութեան որ պիտի գայ ընթերցողներու դասակարգի մը շրթանց վրայ, որոնք կը սպասէին նորավէպի պէս բան մը կարդալ այս «Հանդիպում»ին տակ, ու պանդուխտ մեռելի մը յիշատակութիւնը գտան. ի՜նչ հինցած նիւթ։

Տ. Ա.

ՓՈՔՐԻԿ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌՈՒՀԻՆ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԿՈՓԷ

Նոր. եւ վերջ

Ուստի, սիրասուն աղջկան սիրտը դեռ խօսած չէր, երբ առտու մը, տեսաւ որ հինգ սանթիմնոց թերթ մը գնելու համար իր խանութը կը մտնայ բարձրահասակ և նիհար երիտասարդ մը, անմշակ մազերով, սեւ սեւ և հինամայ յաթեր հագած, քիչ մը անխելք երեւոյթով, բայց սեւ ապամանդեայ աչքերով և երիտասարդ չատոսուսի մը ժպիտով։

Եւ փոքրիկ թղթավաճառուհին յեղակարծ նախազգացում ունեցաւ թէ ինք շատ դժբախտ պիտի ըլլար։

Երիտասարդն ամեն օր եկաւ, սուս մը և ակնարկ մը նետելով խեղճ աղջկան։ Բայց սա կը զգար որ իր երեսը կը նայէր առանց զինքը տեսնելու։

Ուզեց գիտնալ ով ըլլալը, և պտղավաճառուհիէ մը իմացաւ թէ ձեղնայարկի մը մէջ կը բնակէր, վեցերորդ յարկը հանդարտ տան մը, ուսկից կը մերժուէին տղաքները, շուները և դաշնակները։ Ասկից զատ իմացաւ թէ երիտասարդը ճամբու գրուած էր, նկատելով որ իր գիշերներուն մէկ մասը սենեկին մէջ կը պտտէր, սոտանաւորներ արտասանելով բարձրաձայն իբրեւ ողբերգակ բանաստեղծ, և թէ տանտէրն այնուհետեւ որոշած էր իր բոլոր վարձակալներուն մէջ նիրհումներ, իբրեւ սակաւեկելի պարագայ, այս արուեստին կիրառումը, նկատելով պայն իբրեւ նոյնքան աղմկարար տան մը համար, որքան մուրճի հարուածներ։

Մինչեւ այն ատեն, լսինք, փոքր թղթավաճառուհին, շատ քիչ հետաքրքրուած էր գրականութեամբ։ Շաքարավաճառները կը սոսկան շաքարեղէններէ. Լրագրավաճառներն ալ բնաւ լրագիր չեն կարդար։ Բայց սիրահարուհիներուն պէս, աչքէ անցուց թերթերը, անոնց մէջ գտնելու յուսով այդ բոցաշունչ մարդուն անունը, որ ամեն օր իր խանութը կը մտնէր, առանց ուրիշ բան կարենալ ընդունելու. եթէ ոչ քաղաքավարական ժպիտ մը այդ գեղեցիկ արհամարհոտ երիտասարդէն որ այնքան սաստիկ խռոված էր իր սիրտը։

Եւ թղթավաճառուհին գտաւ այդ անունը, նորէն գտաւ, ամեն առտու, շատ էջերու տակը, որը նեղութիւն տուին իրեն վասն զի բանաստեղծը այն ատեն քիչ ծանօթ թերթի մը մէջ անշքօրէն կը հրատարակէր պիեսներ մը որուն մէջ այդ խեղճ արարածը որ երկինքէն իջնելով առաջին տեղը կը բռնէր, և որուն բռնկեցուցին թերթը կ'երեւային, ինքնահաճար պիրճամով մեծայոյլ կիներու և երեսուն սեւուղնինց դքսուհիներու վրայ կը խօսէր։

Եւ, ամեն անգամ որ խանութ կը մտնէր գնելու համար մէկ սուոնց լրագիր, խեղճ աղջկան հիմակ աւելի դժբախտ էր և չէր համարձակէր իսկ մազթել որ ուշադրութիւն ընէ իրեն, արհամարհելու վախէն։

Ամիսներ անցան, երկար ամիսներ անցաւ։ Վասն զի բանաստեղծը միշտ թաղին մէջ կը բնակէր։ Պարտեզի մը խորը խղճիկ մըն էր գտած ուսկից չէր լսուեր անոր բացագանչութիւնը։ Եւ նոր տանտէրը կը թոյլատրէր անոր այդ ընթացքը, ինչպէս կը ներէր իր միւս վարձուորին, զինիի վաճառականին՝ իր մառանին մէջ որսորդի փող հնչեցնելը։ Երկար ամիսներ տեւեց այս, մէկ տարիէն աւելի, յորում փոքր վիպային թղթավաճառուհին շատ երանեց, յաճախ հառաչեց, և նոյն իսկ երբեմն լացաւ իր սնարին վրայ։

Ցետոյ բանաստեղծը տունէն ելաւ, եւ ալ ետ չդարձաւ։ Թղթավաճառուհին շատ ցաւ զգաց և մէկտմէն չրտեսաւ ատեն անցաւ. Նորէն քիչ մը մխիթարուեցաւ։ Հայրը, որ կը զգար իր վախճանին մօտենալը, խորհուրդ կուտար որ ամուսնանայ։ Բայց ոչ ոք հաճելի կ'երեւէր իրեն։ Ծերունին մեռաւ։ Մանկամարդ աղջիկը մէս մինակ մնայ իր տխրութեանը հետ, եւ, ինչպէս կարգ մը խարտեաշներ յոյժ նրբամորթ, կանուխէն թառամեցաւ, շուտով փոքր պառաւի մը երեւոյթն առաւ։

Վերջապէս, օր մը,— աւելի քան տասներկու տարիներ անցեր էին,— լրագիրներէն իմացաւ թէ իր երբեմնի յաճախորդը Թէաթր-Ֆրանսէի մէջ մեծ թատերախաղ մը ներկայացնել տուած էր մեծ փայլով, թէ այնուհետեւ հարուստ էր ու հռչակաւոր։ Եւ ուրախութեամբ լեցաւ իր բարի սիրտը։

Իլլիւսթրասիօնը հրատարակեց յաղթականին կենդանագիրը յաջողութեան երիտասարդացած, գեղեցիկ ինչպէս առենօք, ու փառաւոր։ Մելամաղձութեամբ դիտեց պատկերը եւ նկարին հպարտութեամբ մը պիտի կախէր զայն երբ տեսաւ որ ներս մտաւ իր նախկին աքանչացողը Անաթօլ, որ աշխարհիս չուրջը չէր պտտած և պարզապէս յաջորդութեան իրաւունքով թիւ 24ի նպարավաճառն էր եղած։ Այսօր, կարգուած և ընտանիքի տէր, Անաթօլ ալ չէր յիշեր իր սէրը փոքր թղթավաճառուհին վրայ և միայն Ժուռնալ տը Վոյաժ գնելու կու գար, վասն զի պահած էր իր հին ճաշակը։

Աղջիկն յուսաց թէ նպարավաճառը պիտի նշմարէր Իլլիւսթրասիօնի պատկերը, թէ լաւ ըլլալու էր ծախհանդրուած թատերախաղին վրայ, մէկ օրուան մէջ համբաւ փառքոց հեղինակին վրայ խօսիլը, թէ կրնար յիշեցնել Անաթօլի թէ այդ հեղինակն իրենց զրոյցին եղած էր ժամանակով, թէ ամեն առտու կու գար լրագիր մը առնել իրմէ... Եւ, խօսակցելով հանդերձ,— այո, հիմակ որ գրեթէ պառաւ կին մըն էր,— կուզէր ըսել իր խոստմամբ երիտասարդութեան այդ վիպային թէ փառաւոր բանաստեղծը ժամանակով իրաւունք ըրած էր զինքը եւ զգացում մըն էր նիրհած իրեն։ Եւ այս խոստովանութիւնն մեծ քաղցրութիւն պիտի ունենար իրեն համար։

Բայց այլանդակ Անաթօլ, մէկենիմէկ խանութ մտնելով, լսել միշկի առաւ իր լրագիրները,— որուն առաջին երեսն այն օր օտար պատկեր մը կը ներկայացնէր— և երկու սու նետելով հաշուասեղանին վրայ և կարճ մնաս բարով մը՝ թղթավաճառուհին, առաւ քալեց։

Այն ատեն փոքրիկ թղթավաճառուհին խոշոր հառաչ մը արձակեց, և ոչ ոք իմացաւ իր գաղտնիքը։

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹ

Բժիշկներ կը թուի ընդունիլ թէ բնական ուսնուտը, որ մանկան կը տրուի անոր ծնընդենէն սկսելով, չկրնար փոխարինուիլ, եւ արդարեւ առողջ մօր մը կաթը գերագոյն կը հանդիսանայ բոլոր արհեստական սնունդներուն վրայ։ Այսու ամենայնիւ այն պայմանները որ կը սպասուին մօր մը կաթէն՝ կատարեալ ուտեստ մը ըլլալու համար, չեն գտնուիր անոր մէջ միշտ, և խնդիրը արժանի է բոլոր այն ուշադրութեան որ վերջերս կը տրուի անոր։

Նորածին մանկանց մարսողութեան մէջ շատ անկարգութիւններ կան որոց պատճառը կրնայ ըլլալ ուղղակի մօր կաթին մէկ թերութիւնը։ Ամենէն ծանր չարիքը երբեք չէ սննդարար յատկութեանց անբաւականութիւնը, այս յայտնի կ'ըլլայ մօրը առողջութեան ընդհանուր վիճակէն։ Նոյն իսկ մանուկը մինչ կ'երեւի թէ քաջառողջ գործարաններ ունի, շուտով կը նիհարնայ և կը տժգունի, որ յայտարար նշաններ են յամր յամր ծիւրելու։ Եթէ մօր տրուի յարմար սննդարար ուտեստ՝ շուտով կը վերնայ դժուարութիւնը, եւ ահա մանուկն խիստյն առողջութեան կողմը կը դառնայ։

Եթէ մանկան նեղութիւնը հակառակ պատճառէ յառաջ եկած է, այսինքն կաթին չափազանց զօրաւոր ըլլալէն, բանը այնքան դիւրաւ չճանչցուիր։ Կաթը քանակութեամբ առատ և որակութեամբ հարուստ կ'ըլլայ, և սակայն զարմանքով կը տեսնուի որ մանուկը չզօրանար։ Թերեւս ի սկզբան փորհարութիւն կ'ունենայ, որ աւելի նեղիչ է վասն զի աւելի տեւական կ'ըլլայ, և որ շուտով կը խանգարէ մանկան առողջութիւնը։ Զգոնուիր դեղ մը որ ազդեցներուն տայ իրենց բնական վիճակը։ Վասն զի տկարութիւնը բոլորովին յառաջ եկած է ուտեստին որակէն և քանակէն։ Կաթը չափազանց իւղոտ կ'ըլլայ, չափազանց սնուցիչ կը պարունակէ։

Մանկան մը մարսողական գործարանը այնքան կը վնասուի չափազանց գործէէ որչափ չափահասներունը։ Մանուկը երթալով կը տկարանայ, եւ ի վերջոյ կ'ընկճի շարունակող փորհարութիւնէն, և հիւանդութեան պատճառը քիչ անգամ կը հասկցուի։

Եթէ մանուկը մարսողութեան մասին նեղութիւն կը կրէ, խնամով ստուգուելէ ետքը թէ գործարաններու հիւանդութիւն չունի, ապահով ճամբան է համարիլ թէ պատճառն է մօր կաթը, և կանուխ բժշկի տանիլ զինք։ Ընդհանրապէս այսպիսի պարագաներու մէջ բաւական է կանոնաւորել կերակրելու ժամանակները. բայց մայրը երբեք պէտք չէ որ վարանի դադրել մանուկը դիեցնելէ եթէ բժիշկներն այնպէս պատշաճ դատեն։

ՆՈՐ ՄԸ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Անժէրի կոյրերուն վարժարանը, զոր հաստատած է օրիորդ Միլօ, մէտակայ տնօրէնուհին, փայլուն յաջողութիւն մը ունեցաւ յանձին իր պաշտօնեայներէ մէկուն։ Արդարեւ, երիտասարդ կոյր մը, որ քանի մը տարիէ ի վեր այդ դպրոցն էր ընդունուած, իբրեւ երաժշտութեան ուսուցիչ, օրիորդ Միլօի առաջնորդութեամբ յաջողեցաւ կատարելագործել ֆրանսական բոլոր դասական ուսումները, այնպէս որ անցեալ երեքշաբթի կրցաւ պսակաւորի քննութիւն անցունել և յոյժ լաւ յիշատակութեամբ ընդունուիլ։

Ընտրելին բացարձակ կոյր է՝ երկու տարեկանէն ի վեր. ծննդեամբ խոպացի է և Վանդօ կը կոչուի։ Իր քննութիւններուն պատրաստուած է կոյրի արբաին ձեռքով։

Առաջին անգամն է որ կոյր մը պսակաւոր կ'ընդունուի, բայց այսուհետեւ պէտք է համոզուիլ թէ Անժէրի դպրոցը կրնայ պսակաւորի ընտրելիներ պատրաստել։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (11)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՕՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

(ԴԱՐՄԻՐ—ՄԱՄՈՒՌԸ)

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՋՈՒՐԻ ՆԱԹԻՒ ՄԸ

Գալով այն արիւնոտ դէպքին, որ այնքան խորին գաղտնիքով շրջապատուած էր, դեռ չէր ուզեր հաւատալ անոր հրնարաւորութեանը, եւ աչքերը կը գոցէր, խնդրելով Պաւատէն որ զինքն ազատէ այս անագորոյն մղձաւանջէն։

Բայց, նորէն բանալով աչքերը, սկնարկը կանգ կառնէր իր բանտին պատերուն վրայ և ա՛լ չէր կրնար տարակուսիլ իր դժբախտութեան վրայ։

Գիշերը շուտով վրայ հասաւ և անոր հետ նոր շարք մը սոսկումներու ոբք, մինչեւ այն ատեն կրած սոսկումներէն տարբեր ըլլալով հանդերձ, ոչ նուազ ցաւագին ու անզօրելիչ եղան։

Առանձին էր այդ անուանարկիչ տեղը, ամենքէն լքուած, գուցէ այն սոսկալի մարդուն իշխանութեանը տակ որուն մահասաւեր յիշատակը չէր կրնար վանել իր մտքէն։

Իր խուցին նեղ լուսամուտը քանի մը դողդոջ ճառագայթ ներս կը սպրդեցունէր բանտը լուսաւորող լապտերներէն, ու թէեւ անօթութենէ կը մեռնէր, չէր համարձակեր շարժիլ՝ հասնելու համար բրինձէ պաքսիմաղին և ջուրի սափորին զորս կը յիշէր տեսած ըլլալ անկիւն մը, երբ իր տխուր բնակարանն էր մտած։

Կը թուէր իրեն թէ ձեռքը մութին մէջ երկնցունելով, պիտի դնէր այն զարշելի միջատներուն վրայ որոց մատծուն հետքը կը կրէր պատը և որոց սողալը կը կարծէր զգալ իր շուրջը։

Տանջուածներուն կոծերը միշտ իր ականջին կը հասնէին կարծես ապացուցանելու համար թէ այդ զարշելի տեղին մէջ ցաւն անդադրում էր։

Գիշերն անցաւ և ի՜նչ գիշեր՝ այդ ահաբեկութիւններուն մէջ, և լոյսը ծագելուն, եթէ հայրը մը առջեւ տանէին զայն, ինքզինքն իսկ չպիտի կրնար ճանչնալ։

Իր թափթփած մազերը ցանցիր կ'իյնային ուսերուն վրայ զոր կը ծածկէր, փոխանակ հարսանեկան չքեղ պարեգօտին՝ մութգոյն կերպասէ վերարկու մը։

Արտասուելէ յոգնած իր գեղեցիկ արտեւանունքները կարմրած և ուռած էին, այտերը տժգոյն և արդէն փոսացած, և իր փոքր ոտքերը ծածկող փարգագոյն սընդուսէ կօշիկները ցեխով և արիւնով ծածկուած էին։

Առտուան ժամը իննին մօտ, ծանր ոտնաձայն մը լսեց որ իր բանտին մօտ կանգ կ'առնէր. նիգերը ճանչեցին, դուռը բացուեցաւ և աղջիկը վերսկսաւ դողդղալ, կարծելով որ նորէն առջի օրուան հրէշային մարդը պիտի տեսնէ։

Բարեբախտաբար այնպէս չէր։

Իր խուցը մտնող անձը տարեց կին մըն էր, վտիտ կերպարանքով, այլ անուշ ու տխուր դէմքով։

Իր ցաւատ աչքերը բանտարկեալուհիին վրայ յառած էր և ակնարկովը կարծես կը հարցափորձէր զայն։

Սօլ-Պրատէ յանկարծ ապահովեցաւ և անոր կարկառեց ձեռքերը, նուաղուն ձայնով մը մրմնջելով.

—Անօթի՛ եմ, կը մեռնի՛մ։

Պառաւ կինը աշխուժով անոր մօտեցաւ, ծածկեց զայն այն բուրդէ վերմակներէն մէկովը որոյմով կը բաղկանար անոր խշտեակը, և յետոյ բրինձէ պաքսիմաղի կտոր մը տալով անոր, շարժումովը հրաւիրեց զայն քիչ մը ուտել։

Տարաբախտ աղջիկը մեքենաբար հնազանդեցաւ։ Մարմնին տրուած այս առաջին զօհացումէն յետոյ, իր շուրթերուն վրայ հազարումէկ հարցումներ իրարու յաջորդեցին։

Կուզէր գիտնալ թէ իր մայրն իմացա՞ծ էր, թէ իր պաշտաւորները շուտով պիտի հարցափորձէի՞ն զինքը, թէ երկար ատեն պիտի մնա՞ր այդ մութ խուցին մէջ, ուր ջուրը կը ծորէր պատերուն երկայնքը, ուր թաց հողը գարշահոտ տեղմ մըն էր լոկ, ուր վախը անշուշտ շատ չանցած պիտի թենդեցունէր զինքը։

Բայց օտարական կինը չէր պատասխաներ, թէեւ իր դիմագծեր ամենաբուռն կարեկցութիւն յայտնէին։

—Օ՛հ, բառ մը, խնդրեմ, բառ մը, ի՞նչ կուզեն ընել զիս, պաղատեցաւ Լիւս-Սիւս որ այս լռութենէն կահաբեկէր։

Կինը գլխովը նշան ըրաւ թէ չի կրնար խօսիլ։

—Ինչո՞ւ. կը վախնա՞ք։

—Ոչ, ոչ, ըսաւ պահապանուհին չարժումով։

Եւ ձեռքը շուրթերուն տանելով, ուզեց հասկցունել զինք հարցափորձողին թէ խօսելու կարողութենէն զրկուած էր։

Տիկին Լիւսի աղջիկը գլուխը ծռեց։ Հրաժարելու էր այն յոյսէն զոր իր վիրաւոր սիրտը պահ մը ունեցած էր։

Սակայն և այնպէս իր և բանտապանուհիին միջեւ շուտով հաստատուեցաւ գաղափարներու փոխանակում մը։ Սօլ-Պրատէ անոր տուաւ իր երկու մատնիները, խնդրելով որ ծախէ և երկու երեք մաքուր և հաստ փոխած առնէ իրեն որոց վրայ կարենայ պառկիլ, յետոյ գուլպաներ, և բանտին մէջ տրուած սնունդէն տարբեր ուտելիք մը։

Համր կինը խոստացաւ անյապաղ գոհացունել իր բոլոր փափագները, բայց երբ ըսաւ որ իր վրայօք լուր տանի մօրը, անկէ մերժեց սոսկումի անանկ արտայայտութեամբ մը որ մանկամարդ կինը չը համարձակեցաւ պնդել, մտածելով արդէն թէ անկարելի էր որ տիկին Լիւս չգիտնայ իր ի՛նչ եղած ըլլալը։

Կամ ոստիկանութիւնը անոր տունը գացած էր ի Ֆուն-Սի, և անկէ արդէն իմացած էր ամեն բան. կամ՝ իր հարսնիքին յաջորդ օրը չընդունելով փեսին սովորական այցը, Լէնկի ամարանոցը գացած և ամեն բան իմացած էր հոն։

Ուստի շատ չանցած պիտի գար։

Այս մտածում քիչ մը քաջութիւն տրուաւ մանկամարդ աղջկան. բայց երբ երեք օրեր անցան և բնաւ լուր չառաւ դուրսէն, ամենախորին յուսահատութեան մէջ ինկաւ դարձեալ։

Գրեթէ բանութեամբ քիչ մը ուտելիք կը կերցունէր իրեն ընկերուհին, բայց Սօլ-Պրատէ ա՛լ խօսք չէր ուզեր անոր։

Ամբողջ ժամեր պառկած կ'անցունէր իր փոխթին՝ վրայ, տենդագարուած, աչքերն իր նիհարցած ձեռքերուն մէջ և իր սեւածիր մեծ աչուըները պարապին մէջ յառած։ Չէր սարսռար իսկ երբ դատապարտեալներուն աղաղակները մինչեւ իր ականջը կը հասնէին։

Իր հոգին ու իր մարմինը կարծես անզգայացած էին։

Երկու շաբաթներ անցան այսպէս, և երբ ա՛լ բանի մը գիտակցութիւնը չունէր, երբ առտու մը բանտին դուռը բացուեցաւ այս անգամ ոչ միայն համր կնոջ առջեւ, այլ երեք մարդերու որոց մէջ անմիջապէս ճանչցաւ ոստիկանութեան վերատեսուչն ու դահիճը։

Երրորդը դատաւոր մըն էր։ Դաժան ձայնով ծանուց անոր թէ դատարանին առջեւ երեւնալու ժամն հասած էր և հրամայեց որ պատրաստուի իրեն հետեւիլ։

Խեղճ աղջիկը ինքզինքը մեքենաբար յանձնեց իր պառաւ պաշտպանուհիին, որ կարելի եղածին չափ շտկեց անոր վրան գլուխը. դահիճին հրամանովը, Սօլ-Պրատէ անոր կարկառեց երկու դողդոջ ձեռքերը, զորս իրարու կապեց ամրապէս, իբր թէ վախնար որ մանկամարդ աղջիկը ընդդիմութեան կամ փախուստի փորձ մը կ'ընէ. յետոյ այդ մարդը չուան մը կապեց վիզը՝ անով առաջնորդելու համար զայն դատաւորներուն առջեւ։

Ապա, բրտօրէն, անողորմաբար, իր պետերուն դարձաւ։ Ոստիկանութեան տնօրէնը խօսք մը ըսաւ. տխուր թափորը ճամբայ ելաւ։

Պաշտօնատարը և դատաւորը առջեւէն կը քալէին։

Դահիճն անոնց կը հետեւէր, քաշելով Լէնկի այրին, որ իր վիրաւոր ոտքերուն վրայ հազիւ կրնար կոխել։ Համր կինը կը բռնէր զայն՝ բազուկները մէջքին անցուցած։

Այսպէս անցան բանտարկեալներուն և պատժի գործադրութեան բակէն, ուր կախուած մարդ մը դեռ կը տատանէր կախաղանէն, արիւնը կաթիլ կաթիլ կ'իյնար կարմրած գետինը, եւ մութ նրբանցք մը բռնեցին որ բանտն հաղորդակցութեան կը դնէր այն շէնքին հետ ուր կը գտնուէր եղեռնական ատեանը։

Հինգ վայրկեան ետքը, միշտ իր սոսկալի առաջնորդէն տարուելով, բայց իր բանտապանուհիէն լքուած զոր արգիլած էին աւելի հեռուն երթալու, խեղճ Լիւս-Սիւս դատական սրահը կը մտնէր։

Մեծ սենեակ մըն էր որուն պատերը, կարմիր օթոցներով ծածկուած, հոս հոն զարդարուած էին առածներով ու պատժական օրինագրքին յօդուածներովը։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3/15 ՆՈՅՄ. 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՐՏ ՌՕԶՊԷՐԻ ՃԱՌԸ ԼՈՐՏ-ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹԻՆ ՄԷՋ

Ամէն տարի Նոյմ. 9ին (Ն. Տ.) Լոնտոնի Նոր Լորտ-Քաղաքապետին հաստատման առթիւ հացկերոյթ մը կը տրուի, յորում Նախարարապետը կը ճառէ օրուան մանաւանդ արտաքին խնդիրներուն վրայ։ Լորտ Ռօզպէրի, որուն արտաքին խնդրոյ մէջ ունեցած հեղինակութիւնն իր հակառակորդք անգամ կը ճանչեն, այս տարւոյ ճառն արտասանելով, օրուան խնդիրներուն վրայ հետեւեալ ակնարկութիւններն ըրաւ.—

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

«Եթէ քաղաքական հորիզոնը բոլորովին պայծառ չէ, պատճառը Չինու եւ Ճապոնի աղետալի պատերազմն է, որուն խորապէս չահակից է Անգլիա, իբրեւ սախական մեծագոյն Տէրութեանց մին։

«Գիտէք արդէն որ Վեհ. Թագուհւոյն կառավարութիւնն հօգածու է առիթ չփախցնելու՝ խաղաղ կարգադրութեան մը համար։ Անգլիոյ անկ եղած չէզոքութենէն չպիտի չեղինք։ Սակայն, չենք կրնար մոռնալ թէ վերջերս Ճապոնի նկատմամբ մեր բարեկամութիւնն արտայայտեցինք անկեղծապէս, դաշնագիր մը կնքելով՝ հին դաշնագրաց վերաքննութեան (հիւպատոսական բացառիկ իրաւասութեան ջնջման) համար, որուն Ճապոն այնքան փափաքող էր, եւ Անգլիա եւրոպեան առաջին Տէրութիւններէն մէկն եղաւ Ճապոնի այս փափաքը գոհացնող։ Չենք կրնար նաեւ մոռնալ թէ մեք սահմանակից ենք Չինու՝ 4,000 մղոն երկայնութեամբ տարածութեան մը վրայ, եւ վերջին տարիներս Չին բարեկամաբար վարուած է մեզ հետ։ Այս երկու Տէրութեանց նկատմամբ մեր բարեկամական չէզոքութիւնն ինչպէս կրնանք ցուցնել, բայց եթէ խաղաղութեան բարիքն առանձնել փորձելով։ Չենք ցաւիր այս մասին մեր ըրած ջանքերուն համար։ Այս խնդրոյ մէջ մեք Ռուսիոյ հետ ձեռք ձեռքի տուած կը գործենք, որ գլխաւորապէս շահակից միւս Տէրութիւնն է, Ճապոնի համար պատուաւորապէս եւ Չինու համար ոչ-աղետալի կերպիւ պատերազմի վերջացման սիրով կրնանք գործակցիլ։ Ռուսիոյ հետ մեր սիրալիր գործակցութիւն ինքնին բերկրալից իրողութիւն մ'է։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

«Կը տեսնեմ որ լրագիրք կառավարութեան խորհուրդ կուտան օգուտ քաղել վերջերս տեղի ունեցած տխուր դէպքէն (Ցարին մահէն), սիրալիր համաձայնութեան մը գալու համար Ռուսիոյ հետ։ Կառավարութիւնը կանխաւ հետեւած էր այդ խորհուրդին։ Ներկայ Նախարարութեան կազմութենէն ի վեր Ռուսիոյ հետ մեր յարաբերութիւնք աւելի սիրալիր եղած են քան որչափ կրնամ յիշել։ Կեդր. Ասիոյ մէջ երկու երկրաց սահմաններն որոշելու երկարատեւ խնդիրը գրեթէ վերջացուցած ենք։ Երբ Ռուսիա եւ Անգլիա անկասկած վարուին Կեդր. Ասիոյ գործերուն մէջ, համոզուած եմ թէ մեծ քայլ մը առնուած կ'ըլլայ դէպ ի խաղաղութիւն աշխարհի։

ՑԱՐԻՆ ՄԱՀԸ

«Երբ Ռուսիոյ վրայ կը խօսիմ, պարտականութեանս թերացած կ'ըլլամ եթէ չակնարկեմ այն սեւ ամպն որ այժմ ծածկած է այն երկիրն եւ մեծ մասամբ մը Եւրոպիոյ վրայ ալ տարածուած է։ Խաղաղութեան մեծ Կայսրն, բազում լէգէոններու տէրն որ երբեք պատերազմ չմղեց, ոչ եւս է։ Իւր նարգին երկրորդ դէպքն է այս որ տեղի կ'ունենայ տարւոյս մէջ։ Հազիւ երկու ամիս առաջ կ'ողբայինք մահն Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։ Այն առթիւ բնականապէս յիշեցինք թէ Ֆրանսա այնպիսի երկիր մ'է որուն հետ մեր եւրոպեան վերջին պատերազմին մէջ քով քովի ուս ուսի կռուած էինք (Խրիմու պատերազմին մէջ,) եւ որուն հետ եթէ մեզ մնայ՝ միշտ թեւ թեւի, ուս ուսի տուած յառաջ կ'երթանք (բուռն ծափահարութիւններ), ոչ թէ պատերազմի մէջ, զի պատերազմ չենք ուզեր մեք, այլ վաճառականութեան եւ խաղաղութեան ազնիւ մրցման մէջ։»

Լորտ Ռօզպէրի հանգուցեալ Ցարին ներբողն ընելով, մաղթեց որ երիտասարդ Կայսրն որ կը յաջորդէ իւր հօր՝ իւր ծանր դիրքին պահանջումները գոհացնել կարողանայ, եւ մխիթարուի տեսնելով բովանդակ աշխարհի սգակցութիւնն, որ հանգուցեալ Ցարին նկատմամբ մեծարանաց հաւաստիք ըլլալով հանդերձ, նաեւ բոլոր աշխարհի խաղաղասիրութեան փայլուն արտայայտութիւն մ'է։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

«Խաղաղութեան պահպանումը չատ փափուկ խնդիր մ'է երբեմն։ Նոյն իսկ այս մեծ եւ փայլուն զուամարման ներկայ գրաւուողներ՝ եթէ իշխանութեան վրայ չէին եղած՝ չեն կրնար ըմբռնել թէ երբեմն ո՛րքան դժուար է ո՛չ թէ պատերազմներն արգիլել, այլ համաձայնութիւն պահել զանազան երկրաց մէջ։ Այժմ երեք տարբեր կան որք խաղաղութեան համար ապահովիչ չեն բոլորովին։

«Մին է սպառազինութեանց աւելնալն, որք ձեան գնդակին կը նմանին, քանի կ'երթան կը խոշորնան կը ստուարանան։ Թէպէտ անոնք ինքնապաշտպանութեան միջոցներ են եւ ոչ թէ յարձակողական, բայց սպառազինութեանց չարունակումն ինքնին վտանգ մ'է խաղաղութեան։ Նախ եւ առաջ, պէտք է յիշենք թէ մեծածախ գործիներ չարունակ յղկել եւ կատարելագործել անկարելի է՝ առանց զանոնք փորձել ուզելու, եւ երկրորդ, այն երկիրք որք կը կրեն այս սպառազինութեանց բեռը, ձանձրանալով ամէն տարի նոյն զոհողութիւնները կրելէ, պատերազմի որոշման կրնան յանգիլ, մի անգամ ընդ միշտ այս կացութեան վերջ մը տալու համար։

ՍԱՄՈԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

«Երկրորդ վտանգն ալ այն գործքին մէջ է զոր Սամուէլ կը կոչենք։ Ոչ ոք ինձ է աւելի կը սքանչանայ լրագրութեան ունեցած իշխանութեան վրայ եւ անկալս եւ անկեղծ ոգւոյն վրայ որով այն իշխանութիւն ի գործ կը դրուի շատ հեղ։ Բայց չեմ կարծեր որ լրագրութիւնն, ամենէն նոր եւ ամենէն վերջին լուրը տալու մրցման մէջ, բաւական կշռէ թէ տրուած լուրերն երբեմն ի՛նչ ազդեցութիւն կ'ընեն միջազգային համաձայնութեան վրայ։ Օրինակով մը բացատրեմ միտքս։ Ներկայ տարւոյս մէջ երկիցս լուր եկաւ Անգլիա, չհասկցայ ո՛ր աղբիւրէ, թէ Նոր Զելանտայի կառավարութիւնը մտադիր է ստանձնել Սամօա կղզեխմբին կառավարութիւնը, կամ պատուիրակութիւն մը ղրկել Սամօա՝ քննելու թէ կարելի՞ է այսպիսի բան մը։ Այս լուր կը տարածուի։ Կառավարութիւնն ինք, լուրին բացարձակ անտեղութիւնը տեսնելով, ո՛չ իսկ պէտք կը սեպէ հերքել։ Բայց այսպիսի լուր մը բնականապէս գէշ տպաւորութիւն կ'ընէ այն Տէրութեանց վրայ որք դաշնագրով կապակցեալ են Սամօայի մասին, (Ամերիկա, Գերմանիա, Անգլիա, որ նաեւ Աւստրալիոյ ներկայացուցիչն է այս մասին)։ Երբ անգլ. մամլոյն բովանդակ հեղինակութեամբ այսպիսի լուր մը կը տարածուի, Անգլիոյ դէմ կասկածները կ'աւելնան, զի կապուած ընդհանուր եւ ուրիշներու մեզ դէմ կասկածելուն համար չենք կրնար գանգատիլ։ Ա՛լ այնուհետեւ դիւանագիտական հաւաստիք ի՛նչ կը գործեն։ Ուստի, կը խնդրեմ որ լրագիրք իրենց ընդունած լուրերն հրատարակելէ առաջ քիչ մը քննեն զանոնք ու զատեն։ Կը յիշեմ նաեւ որ լրագիր մը Չինու ծառայութեան մէջ գտնուող դիւանագէտի մը բերնին մէջ դրած էր ամենէն անտեղի խօսքեր։ Մեր հանրային մարդոց դէմ հրատարակուած քննադատութիւններուն բան չենք ըսեր։ Անոնք ամենօրեայ կեանքի սովորական պարագաներ են։ Խմբագիրներուն ա՛յն միայն կ'ուզեմ ըսել որ՝ եթէ ջղմարապէս իրենց երկրին ծառայել կը կամին, օտար երկրաց հետ մեր վէճերուն վրայ խօսած ժամանակ իրենց մտքին առջեւ ունենան ո՛չ թէ մեր մանր վէճերն այլ այն մեծագոյն կապերն որով կապակցեալ ենք իրարու հետ։

ՉԻՆ Ի ՋՆԱՅԻՆ ԵՐԿՐԱԽՈՅԶՈՒԹԻՒՆ

«Երրորդ եւ վերջին վտանգը զոր կ'ուզեմ յիշել՝ զինեալ երկրախոյզներուն պատճառած վտանգն է։ Զինեալ երկրախուզութիւն միշտ գոյութիւն ունեցած է Մեծին Աղեքսանդրի օրէն ի վեր, եւ կարծեմ թէ այն դպրոցին հիմնադիրը նոյն իսկ Մեծն Աղեքսանդր ինք եղաւ։ (Ծիծաղներ)։ Բայց այս պահուս, մանաւանդ յԱփրիկէ, զինեալ երկրախուզութեան մոլորումներուն պատճառաւ խաղաղութեան վտանգ կը տեսնենք իրօք։ Սովորաբար, երկրախոյզները ճամբայ կ'ելնէին կարկինով մը, աշխարհագրական քարտէսով մը, եւ թիթեղեայ ամանի մէջ պահուած քիչ մը ուտելիքով, եւ այնպէս ետ կը դառնային, եթէ կերուած չըլլային իրենց գացած միրձաւոր տեղուանք։ (Ծիծաղներ։) Բայց այս աւուր երկրախոյզը ճամբայ կ'ելնէ հզօրապէս զինեալ մեծ գունդերով, ստորագրութեան տեղը բաց թողուած դաշնագրեր ունենալով գրպանին մէջ, եւ անծանօթ վայրեր երթալով, եւ ետ կուգայ՝ նոյն դաշնագրերը բերելով ստորագրուած եւ կնքուած, թերեւս ի գին մեծ արիւնհեղութեան։ Ես մանաւանդ ո՛չ մէկ ազգի կ'ակնարկեմ իբրեւ պատասխանատու այս սովորութեան համար, զի ամենքս ալ առ այն մասնակցել պարտաւորուած ենք, ոմանք ի սէր մրցման, այլք ի պէտս ինքնապաշտպանութեան։ Բայց եւ այնպէս, երկրախուզութիւնն այս հանգամանաց մէջ իրական վտանգ է եւրոպեան խաղաղութեան, մինչեւ որ Ափրիկէի անորոշ կէտերուն վրայ համաձայնութեամբ մը՝ Տէրութիւնք չվերցնեն այս անպատեհութիւն։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ՉԵԶՈՔՈՒԹԻՒՆԸ

Լորտ Ռօզպէրի ապա բացատրեց թէ «Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը պահպանողական է, այսինքն՝ կը «...։ Իրաց «վիճակին չփոխուելն խաղաղութեան եւ «վաճառականութեան միայն կրնայ գալ։ «Անոր համար Անգլիա չուզեր խնդիր «յարուցանել ո՛չ ուրեք։ Առաջ տանիկ «չէր։ Առաջ անգլ. քաղաքականութիւնը «կը միտէր օտար վարչութիւններու «խորհուրդներ տալու եւ փոփոխումներ «ձեռք բերելու։ Անգլիոյ կողմէ այն ամեն «ձեռնարկութիւնք վերջ գտած են այժմ։ «Աշխարհի ամեն կողմը մեր ունեցած «շահերն ի նկատ առնելով, չարժեր որ «նոյն իսկ ամենապաշ խորհուրդներով «փոփոխել ջանանք արտաքին իրաց կա-«ցութիւնն, երբ անգլ. Տէրութիւնն ինք «բարդուած վիճակի մէջ կը գտնուի։»

Անգլիոյ այս ձեռնպահութեան քաղաքականութիւնն աւելի մանրամասն բացատրելէ ետքը, Լորտ Ռօզպէրի գոհունակութիւն յայտնեց, տեսնելով որ եւրոպեան Տէրութիւնք կը հետամտին գաղթային ծաւալման։ Այս զբաղումն նպաստաւոր է խաղաղութեան, զի Եւրոպայէն դուրս գաղթային գործեր ունեցող Տէրութիւնք հակամէտ չեն ըլլար Եւրոպիոյ մէջ խնդիրներ յարուցանելու։

ԲՐՈՒՍԻՈՅ երկրագործական նոր նախարարն է մեծահարուստ ազնուական Պարոն ֆոն Համերշթայն-Լօքստէն, աւատապետ Լօքստէնի, որ Օտնապրիւք գաւառին մէկ մեծ մասը կը կալուածէ։ Ունի 5,500 էքթառ հող, որոյ 1,500ն անտառ է։ Գերմանական երկրագործական խորհրդին Նախագահն է։ 1890ին Ռուսիոյ հետ կնքուած առեւտրական դաշնագրին գլխաւոր հակառակորդներէն մին էր, եւ հետեւապէս Քաբրիվի կոմսի մաքսային քաղաքականութեան դէմ խօսած էր։ Այն ժամանակի երկրագործական նախարար Պ. ֆոն Լուցիուս եւս հակառակ էր հօդային բերքերու վրայ մաքսերու զեղչման։ Բայց որովհետեւ Վիլհէլմ Կայսր անպատճառ կ'ուզէր առեւտրական դաշնագիր կնքել Ռուսիոյ հետ, ընդունեց երկրագործական նախարարին հրաժարականն, եւ դաշնագիրը կնքուեցաւ։ Կը մնայ տեսնել թէ երկրագործական նոր նախարարն իւր 1890ի կարծիքներուն վրայ հաստատ մնացա՞ծ է։ Բայց Ռուսիոյ հետ դաշնագիրը 10 տարուան համար կնքուած ըլլալով, մինչեւ այն ատեն ուղղակի փոփոխում մը տեղի չէ կրնար ունենալ։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ.— Երեկ. Ժողովոյ մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանօթօ 65 միլիոն ֆր.ի վարկ խնդրեց՝ Մատակասքարի մէջ ֆրանսական իշխանութիւնն իրագործելու համար։ Ժողովս այսօր յանձնախումբ մը պիտի կազմէ խնդիրը քննելու։

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Թոքիոյի ամերիկեան դեսպանը Ճապոնի կառավարութեան յանձնեց Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց Նախարարին մէկ հեռագիրը, ծանուցանող թէ Նախագահ Քլիվլէնտ պատրաստ է միջնորդելու, եթէ Ճապոն եւս հաւանի Չինու առաջարկութեան, որ Միացեալ Նահանգաց Նախագահին միջնորդութիւնը խնդրած էր։

ՃԱՊՈՆ պիտի չհաւանի հաշտութեան համար բանակցութեան մտնելու, մինչեւ որ Քորէայի անկախութենէն եւ պատերազմի տուգանքէն զատ նաեւ կանխաւ չընդունուի թէ Ֆորմոզա մեծ կղզին Ճապոնի պէտք է թողուի։

Ի ՄԱՐՈՔ.— Անցեալ չաբթու Քազապլանքայի մօտ Մարոքցիներ սպանեցին գերման հպատակ Պ. Նէօյման եւ մօրմինը պահեցին։ Թանճէրի գերման դեսպանը Ֆէս գնաց, գոհացում պահանջելու Մարոքի կառավարութենէն։

«ԹԱՅՄԶ»ի վրայօք այս պահուս շատ կը խօսուի Լոնտոնի մէջ, իւր գլխաւոր տէրոջ Պ. Ուոլդըրի մահուան առթիւ, զոր յիշեր էինք անցեալ չաբաթ։ Թայմզի միւս ընկերք կամ շահակիցք կ'ուզեն թերթին գինն երեք բէնսէն (60 փարա) մէկ բէննիի (20 փարա) իջեցնել. բայց թերթին բոլոր մեքենայք Ուոլդըր ընտանիքին բացարձակ սեփականութիւնն է. զի Թայմզին ի գործ դրած արագատիպ մամլոյ գրութիւնն առաջին անգամ նոյն ընտանիքն հնարած է, երկրորդ Ուոլդըրին (այս օրերս մեռնող Ուոլդըրին հօր) օրով։ Արդ, հանգուցեալը բացարձակ կ'ըսէր թէ իւր թերթին գինն իջեցնել չուզեր։ Սկզբամբ հակառակ էր Թայմզը ռամկացնելու եւ միւս մէկ բէննինոց լրագիրներուն դէմ մրցում սկսելու։ Կը մնայ տեսնել թէ հանգուցելոյն որդին ի՛նչ որոշում պիտի տայ։ Թայմզի վերաբերեալ ամեն հիմնական փոփոխում ազգային կարեւորութիւն մ'ունի Անգլիացիներուն համար։

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐՔ.— Ի Հոլանտա, անցեալ չաբթէն ի վեր, ադամանդագործութիւնը դադրած է, անչուշտ առժամանակեայ կերպիւ. եւ 80 արհեստանոցք, որք հազար հոգի կը գործածէին, գոցուած են։ Երբ չահերն 100 էն 15 աւելնան, չահագործութիւնը չարունակել կարելի պիտի ըլլայ, եւ այն ատեն արհեստաւորք կամ գործաւորք պիտի վերսկսին։

Ի ՖՐԱՆՍԱ, ըստ պաշտօնական վիճակագրոյ մը, վերջին չորս տարիներուն մէջ, քսան եւ վեց հազար այր եւ կանայք ինքնասպան եղած են, այն է՝ տարին 6,500 հոգի։ Այս տարեկան թիւէն երեք հարիւրը միայն, այսինքն՝ հոգիւ մէկ 20րդը վերագրելի է սիրոյ մէջ յուսախաբութեան։ Ցուսահատութեան միւս աւելի զօրաւոր պատճառներն եղած են աղքատութիւն եւ անպատուութիւն։ Այր եւ կանայք հաւասարապէս ինքնասպան եղած են։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱՆԱՑ

Փոքր-Պէտերս իւր Նոյմ. 10 ի թուով կը գրէ թէ արժեթղթոց գիներուն բարձրանալու չարժումը ժամանակէ մ'ի վեր այնքան յառաջ տարուած է որ շատեր հոգ ընել սկսած են թէ մի՛ գուցէ հետեւանքը Պէշթ մ'ըլլայ, ընդհանուր խորտակում մը նման 1883 ին Վիեննայի Պէշթին։ Նոյն Պէշթ Բէէեռ կը հաստատէ թէ չահագիտութիւնն ահագին գործեր կ'ընէ։ Ամեն օր միլիոնաւոր ֆիորինի գործեր կ'ըլլան. Հազարաւոր արժեթղթեր կ'երթան կուգան ամեն ժամ։ Գործառնութիւնք ազդակալ են։ Գիները վեր չեն ելներ, այլ կը ցատկեն, ձգախէժէ (լաստիկէ) գնդակներու նման։ Միջնորդներն հազիւ կը հասնին տրուած հրամանները գործադրելու։ Հաշիւները կարգադրելու համար մինչեւ կէս գիշեր չեն կրնար իրենց գրասենեակէն դուրս ելնել։ Վերջին օրերս սեղանական թուղթերը 15, 20, 30 ֆիորին մէկէն վրայ դրին։ Թուղթերն իրարու ձեռքէ կը յափշտակեն։ Սակարանի մէջ գործ ընող քանի մը տուներ նոր հրաման չեն ընդունիր, բայց յաճախորդք ամեն կերպ ապահովութիւն կանխիկ կուտան, արժեթուղթ, ոսկեդրամ, արծաթ, ինչ որ ուզուի, բաւական է որ իրենց տուած հրամանները գործադրուին։ Քսան տարիէ ի վեր ասանկ ոգեւորութիւն չէր տեսնուած Սակարանին մէջ։

«Բայց բոլոր այս չարժում կուտ մը չարժեր գործաւորին, արհեստաւորին վիճակին բարւոքման համար։ Գնոց վերջին բարձրացման պահուն հանրութեան օգտին համար բնաւ բան մը չեղաւ. այսինքն՝ նոր ձեռնարկ մը երեւան չեկաւ, նոր գործ մը չհաստատուեցաւ, հանրօգուտ նպատակի համար փոխառութիւն մը չեղաւ ի հրապարակ։ Վաճառականութիւնն ու ճարտարութիւնը քրէօյցեր մը չշահեցան ոսկեդրամ ֆիորինի բոլոր այս հեղեղին մէջ։»

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ

ՓԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 13 Նոյմ.—Նիքոլա Կայսեր կողմէ Ֆինլանտիոյ ուղղուած հրամանագիր մը կը հաստատէ Ֆինլանտիոյ հիմնական օրէնքներն եւ ֆիննական մեծ-դքսութեան բնակչաց ամեն իրաւունքներն եւ առանձնաշնորհները, խոստանալով պահպանել զանոնք։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ Պ. ԿԻՐՍԻ

ՎԻԵՆՆԱ, 14.—Քալնոքի կոմսին Թերթը՝ Ֆրէմտէնպլաթ Պ. Կիրսի շրջաբերականին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ ամենուրեք լաւագոյն տպաւորութիւն յառաջ պիտի բերէ, որովհետեւ նոր Ցարը կ'ուզէ պահպանել իւր հօր խաղաղասէր, հաստատամիտ եւ ուղիղ քաղաքականութիւնն, մտադիր է բարեկամական յարաբերութիւններ տածել ամեն Տէրութեանց հետ եւ զօրավիգ ըլլալ եւրոպեան խաղաղութեան։

—Սեւ Լերան իշխանը Փեթերսպուրկ գնաց։

ԱՆԳՈՐԾ ՄՆԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՓԱՐԻԶ.—Երեկ. Ժողովոյ մէջ, Պ. Շ. Տիւբիւի, անգործ մնացած գործաւորներուն վիճակին վրայ հարցման մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ կառավարութիւնն օրինագիծ մը պիտի ներկայէ օտար գործաւորներուն նկատմամբ, եւ տրամադիր է անգործ մնացած գործաւորներուն համար սնտուկ մը հաստատելու։ Աշխատութեան ժամերը միջազգային օրէնքով մը միայն կրնան որոշուիլ։ Ժողովը 69ի դէմ 380 քուէով հաւանութիւն յայտնեց նախարարին։

ՄԵԾ ՓՈԹՈՐԻԿ Ի ՓԱՐԻԶ

ՓԱՐԻԶ.—Երեկ իրիկուն բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ եւ տեւեց մինչեւ կէս գիշեր։ Նիւթական ծանր վնասք։ Երեք անձինք մեռան եւ շատեր վիրաւորուեցան։ Մանչ նեղուցին մէջ ծանր արկածներ պատահեր են։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ազգ. Հիւանդանոցի վագֆէն, յԱրնաւուտքէօյ, Պիրինճի ճառտէ, 35 թիւ 346 կանգունով ծովեզերեայ տուն մը, որ կը պարունակէ 8 սենեակ, մէկ ջրհոր եւ մէկ ջրամբար, եւ անոր ներքեւը 33 եւ 37 թիւերով միւլք եւ կէտիկ (Շէրպէթխանէ) երկու կրպակներն, որք մանկիլ մնացած են Հաստատութեանս, 450 օսմ. ոսկի գնով կայ։

Ուստի սոյն գնէն աւելի վճարողք կը հրաւիրուին թուականէս մինչ 15 օր գալ ի գրասենեակ Հոգաբարձութեանս։

* * *

Ազգ. Հիւանդանոցի վագֆէն, Օրթաքէօյ, Պապաօղլու փողոց, թիւ 24 տուն մը, որ կը պարունակէ 2 սենեակ՝ հանդերձ պարտէզով եւ որ 175 կանգուն է, հաստատութեանս մանկիլ մնացած է։

Ցիչեալ տան այժմ 50 օսմ. ոսկի տուող կայ. սոյն գնէն աւելի տուողք թուականէս մինչ 31 օր պարտին գալ ի գրասենեակ Հոգաբարձութեանս, Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր-Խան թիւ 48, 49 եւ 50։

* * *

Ազգ. Հիւանդանոցի հաստատութեան կանանց յիմարանոցի համար երկու հիւանդապահ կնոջ պէտք կայ, որոց գոհացուցիչ ամսականներ պիտի վճարուին։

Սոյն պաշտօնն յանձն առնողք կը հրաւիրուին գալ ի գրասենեակ Հոգաբարձութեան, Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր-Խան թիւ 48, 49, 50 եւ պայմանաց տեղեկանալ։

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Գէլէթա-Եէնի Ճամի Շիշլի գծի վրայ

Այս երթեւեկ որ պիտի կատարուի առաջին կարգի կառքերով, պիտի սկսի կիրակի օրը, Նոյեմբեր 6/18ին, եւ առայժմ պիտի բանի Ղալաթա-Սէրայի ու Շիշլիի միջեւ, գիշերուան ժամ 3էն (Ը. Թ.) մինչեւ 7.30 (ցնոր տնօրինութիւն)։

Ամեն հինգ վայրկեանը անգամ մը կառք մը ճամբայ պիտի ելլէ։

Ցառաջիկային մէջ, երթեւեկը պիտի երկարի մինչեւ Թէփէ-Պաշըի թաղապետական պարտէզը։

Գիներն են՝ հնչուն դրամով հարիւր փարա եւ ապօնըման տոմսակով՝ երկու ղրուշ։

Կ. Պոլիս 2/14 Նոյմ. 94   1—3

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազան երէկ կայս. աւագ թիկնապահ Տէրվիշ փաշայի ապարանքը գնաց յՕրթաքէօյ եւ այցելութիւն տուաւ Ն. Վսեմութեան։

Խառն ժողովոյ վաղուան նիստին պիտի ներկայացուի Նոր Թատրոնի այրած շէնքին տեղ կառուցուած նոր շէնքին համար Բերայի պարտուց հաստուցման յանձնաժողովոյ եւ վարձակալին միջեւ կնքելի պայմանագրութեան նախագիծն, որուն մէջ Տնտեսական Խորհուրդն ինչ ինչ բարեփոխումներ ներմուծած է։

Կըսուի թէ պայմանագրութիւնն ութ տարուան համար պիտի կնքուի, առաջին հինգ տարիները 1650 ոսկւոյ եւ վերջին երեք տարիները 1700 ոսկւոյ։

Այս աւուր Իգտամ կը հաղորդէ թէ Քաղաքապետութիւնը գադրեցնել տուած է Բերայի Նարեկեան վարժարանին տեղ շինուելու վրայ եղող էսաեան վարժարանին եւ յարակից շէնքերուն կառուցումը, որոնք աւարտելու վրայ էին, որովհետեւ, կը յայտէ նոյն թերթը, օրինաց հակառակ ըլլալով՝ շինութիւնն 120 կանգուն տեղ անցեր է որոշեալ սահմանէն։

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Արշակ էֆ. Զօպանեանի հայրը՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԶՕՊԱՆԵԱՆ որ իբր երեք ամիս հետէ կը տառապէր տաժանելի հիւանդութեամբ մը, իւր մահկանացուն կնքեց երէկ։ Հանգուցեալը, արհեստով ոսկերիչ, պարկեշտ ու աշխատասէր անձ մըն էր, բնիկ Ակնեցի, Հավուեան բնտանիքէն։

Թաղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի այսօր ժամ 8ին, Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Իւլաի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին ուսուցիչներէն Անտրիատիս էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւլթէզիմի աստիճան՝ Գայսէրիի թաղապետութեան նախագահ Մէհմէտ Ալի էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Տրապիզոնի թաղապետական բժիշկ Մէհմէտ Նաճիպ էֆէնտիի, Ալյաչի նահանգին կալուածահամարի եւ տուրքերու տնօրէն Խամիլ Ֆէյզի էֆէնտիի եւ Այնթապի թաղապետական բժիշկ Մէհմէտ Ճէմիլ էֆէնտիի։

Սկիւտարի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Մէճիտ պէյ, օգնական ընդհանուր դատախազի վերաքննիչ ատենին Պոլսոյ։

Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Եղեռնադատ ատենի քարտուղարներէն Ազմի պէյ, Ասոնք կատարեցին օրինական երդումը։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մխինաի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Զէքի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Մաղնիսայի դատ առէն թղթակցութեանց տեսուչ Նուրի էֆէնտիի, Նաւային բժիշկ հազարապետ Նազըմ էֆէնտիի եւ Մախմուտէի Սէյյիտ-պէյ-չիֆլիկի Նաւապետ Խոճէմ էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑՈՒՄ.— Արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը 302,990 ղրուշ բաշխած է թաղապետութեան Գ. չրջանակին մէջ գտնուող այն կարօտելոց, որք երկրաշարժէն վնասուած էին։ Մինչեւ հիմայ բաշխուած նպաստներու ընդհանուր գումարը եղած է 3,454,073 ղրուշ։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Բարձր. Ճեվատ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով՝ երէկ կայս. պալատ գնաց եւ հիւանդութեանը պահուն իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար շնորհակալութիւն մատուցանելով արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

Ն. Բարձրութիւն յետոյ Բ. Դուռն երթալով նախագահեց նախարարաց խորհուրդին։

ԿԵՂԾՄԱՇՆԻ չինովկին կիրառման մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարուելով աւարտեց խորհրդակցութիւններն եւ տեղեկագիր մը պատրաստելով պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչական ժողովն իւր երեկի նստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց Կ. Պոլսոյ համար գազ տեսչութիւն մը կազմելու նպատակաւ, ինչպէս ունի Բէժիւ։ Այդ ճիւղին պաշտօնեայք պիտի ընտրուին կեդրոնին պաշտօնեայներէն։

ԱՌԵՒՏՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ.— Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ Պաշտօնական Ցայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ թէ կայս. Իրատէի մը համաձայն հաստատելի Առեւտրական վարժարանին բացումն ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։ Կայս. ուրիշ Իրատէի մը համաձայն, այդ վարժարանի առաջին տարւոյն համար քսան աշակերտներ պիտի ընդունուին։ Ներկայացողք պէտք է Պոլսոյ երկրորդական վարժարանին կամ Սուլթանիյէ վարժարանին շրջանաւարտներէն ըլլան, կամ դասուոց դիպլոմ ունենալով երկրորդական վարժարաններէն եւ կամ այն վարժարաններէ, որոց ուսումը հաւասար ըլլայ երկրորդական աստիճանին, եւ այս վերջնոց պատկանողները վկայականները վաւերացած ըլլան կրթական նախարարութենէն։ Արդ, կը ծանուցուի անոնց, որք վերոյգրեալ հանգամանքներն ունին, եւ որք կը փափաքին Առեւտրական վարժարանը մտնել, թէ պարտին յառաջիկայ չաբաթ օրէն սկսեալ՝ 5 Նոյեմբեր՝ տասնըհինգ օրուան մէջ չաբաթ, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը ժամ 8էն $9\frac{1}{2}$, ավկրապգրով մը դիմել կրթական նախարարութեան ի ձեռին ունենալով հարկ եղած գրերը։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.— Տիարպէքիրի մէջ խոլերա երեւան ելնելով հոկտ. 31էն Նոյմ. 1, տասնըմէկ դէպքեր պատահած են, որոց հինգը մահացու։ Առաջնոան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Պրուսայի քաղաքին մէջ հոկտ. 31էն Նոյմ. 1, քոլերայէ վեց դէպք, որոց երեքը մահացու։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԾՐԱԳԻՐ.—Քանիցս խօսուած է այն ծրագրոյն վրայ, որ Միջերկրականը Պարսից ծոցին պիտի միացնէ երկաթուղիով մը, որ Իսկէնտէրունէն Մէսքէնէ կամ Քալաթ-իւլ-Պալիս պիտի շինուի Եփրատէն անցնելով։ Գետը Նաւարկելի պիտի դառնայ մինչեւ Քէնանիէ, ուկից սահմանադրուած ջրանցք մը հաղորդակցութեան պիտի դնէ զայն Տիգրիսին հետ որ ամեն եղանակի մէջ նաւարկելի է, բաւական տարողութեամբ նաւերուն համար։

Արդ, Նորագոյն տեղեկութեանց նայելով, այս ծրագիր Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան ժողովին կողմէ ընդունուելէ ետք՝ Սպարապետութեան ղրկուած է ռազմագիտական տեսակէտով քննուելու համար։ Ծրագիրը ներկայացուած է Հալէպի երեւելիներէն Պ. Ռոպէրթ Սօլաի կողմէ, որ ներկայացուցիչն է ֆրանսացի ու պելճիքացի դրամատիրաց հզօր խմբակի մը։ Պ. Սօլա կառավարութենէն որ եւ է երաշխաւորութիւն չի խնդրեր իր ձեռնարկը ի գործ դնելու համար։

ԿՐԵՏԷԻ կուսակալի փոխանորդ Թիւրխան փաշա, որ քննական պտոյտ մը կը կատարէր կղզւոյն մէջ ժողովրդեան պէտքերը եւ մասնաւորապէս երկրագործութեան վիճակն իմանալու համար, Հանիա դարձեր է։ Ն. Վսեմութեան կ'ընկերանային իր առաջին քարտուղարը Պ. Էքզոնոմիտիս եւ երկրագործական տեսուչ Պ. Բաքսատաքի։ Այս վերջինը Թիւրխան փաշային ցոյց տուեր է չատ մը տեղեր, ուր կարելի է օգտակարապէս մշակել բրինձ, լեղակ, թէնպէքի եւ այլն։ Ն. Վսեմութիւն խոստացեր է փորձեր կատարել տալ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՔԱՐՏԷՍԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է պատրաստել Թուրքիոյ ընդարձակ եւ մանրամասն տեղագրական մէկ քարտէսը։ Այդ գործը պիտի կատարէ յանձնախումբ մը ընդհակողութեամբ ընդհանուր սպայակոյտի նախագահ Խաճէմ փաշայի եւ նախագահութեամբ զինուորական վարժարանին ուսուցիչներէն գնդ-գնդապետ Ալի Րիզա պէյի, որ իր ուսումը Բարիզի մէջ կատարելագործած է։ Այդ աշխատութեան յատուկ գործիները Բարիզէն պիտի բերուին։ Քարտէսի պատրաստութիւնը նախ եւ առաջ Էնկիւրիի կողմէն պիտի սկսի։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ.— Լ. Հէսէր կ'իմանայ թէ, Պ. Քօւէնթի հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ իրեն տրուած խորհուրդներուն հետեւելով՝ կարգ մը բարեփոխումներ ներմուծած է Քարաքէօյի եւ Պոլսոյ միջեւ քարուկիր Նոր կամուրջ մը շինելու ծրագրին մէջ։ Այս բարեփոխումներով, յիշեալ ծրագիրն ընդունուելու հաւանականութիւն կ'ունենայ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնն որոշած է սակացոյց մը պատրաստելով ճշդել թէ մայրաքաղաքիս այն տեղերուն համար, ուր հեռագրական կայաններ չկան, երբ հեռագիր մը տրուի, զայն հասցէին տանելու համար՝ ի՛նչ ծախք պիտի առնուի՝ գիշերուան եւ ցերեկուան յատուկ զատ զատ քանակութեամբ։ Նոյնպէս որոշած է պատրաստել տալ մայրաքաղաքիս հեռագրական կայաններու մէկ քարտէսը։

—Նոյն վերատեսչութեան մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուելով

խորհրդակցութիւններ կատարեց միօրինակ գին մը որոշելու համար, գաւառի մը մէջ մէկ տեղէն միւսն և գաւառէն դուրս ղրկուած հեռագրերուն համար։

ԱՐԹԷԶԵԱՆ ՋՐՀՈՐ. — Ճարտարագէտ Պ. Պէյլէ, որ արտօնութիւն ստացած է Կ. Պոլսոյ եւրոպական զինքը արթէզեան ջրհոր մը հաստատել իբրեւ նմոյշ, իր կողմէ ճարտարագէտ մը կարգած է որպէս զի Էյուպէն մինչեւ Պէշիքթաշ եռեւի կողմերը յարմար տեղ մը որոշէ։ Նպարքոսական հրամանաւ՝ հարկ եղած աջակցութիւնը պիտի ըլլայ և դիւրութիւններ պիտի ընծայուին այդ ճարտարագէտին և ի պահանջել հարկին պաշտօնեայներ ալ պիտի ընկերանան անոր։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ նախարարութեան ժողովն աւարտած է այն խորհրդակցութիւնները զորս կը կատարէր, երեք հաբիւր ղրուշ տուրք վճարող վաճառականաց եւ յանձնակատարներու միջեւ եղած տարբերութիւնը սահմանելու համար։ Տեղեկագիրն ի մօտոյ պիտի մատուցանէ Բ. Դրան։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը հաստատելու համար Պէրութի հւեւելիներէն Բէշիր Մութրան էֆէնտի մենաշնորհ խնդրած է։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը կառավարական բոլոր պաշտօնատանց ղրկած է տպագրեալ ցուցակ մը, որուն համաձայն պիտի պատրաստուի ելմտական 1311 տարւոյ իւրաքանչիւր պաշտօնատան ելմտացոյցը։

ՊՈԼՍՈՅ վերաքննիչ ատենի առեւտրական ճիւղին անդամներէն Մէհմէտ պէյ, որ տասն օրէ ի վեր հիւանդ էր, առջի օր մեռաւ։

ԲՕԹԻի օսմանեան նորընտիր փոխ-հիւպատոս Հիքմէթ պէյ երէկ իր նախորդ պաշտօնավայրէն, Պիրէնէն մայրաքաղաքս եկաւ, ուսկից Բօթի պիտի երթայ։

ԿԻՊՐՈՍԻ Լիմասօլ քաղաքէն կը հեռագրեն թէ ահեղի ուրական մը ծագելով կղզւոյն մէկ մասին մէջ մեծամեծ վնասներ պատճառեր է։ Գետակներն ու առուակները յորդեր, բազմաթիւ ծառեր արմատախիլ եղեր և հարիւրի չափ տուներ փլեր են։ Բաւասոնի չափ մարդիկ մեռած են։ Եղած վնասը 40,000 ոսկիէն աւելի կը հաշուի։ Լիմասօլի նաւահանգստին մէջ երեք շոգենաւեր և տասնըմէկ առագաստանաւեր ընկղմեր և նաւաղներու մեծ մասը խեղդուեր են։

ՍԱՐՐԻԹ նահանգին հեռագրական ու թղթատարական քննիչ Իզզէթ պէյ՝ որդի վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտիի, միեւնոյն պաշտօնով Այտընի փոխադրուած է՝ փոխանակ վախճանեալ Րիֆաթ էֆէնտիի։

ԽՃՈՒՂԻ. — Զաթալճաէն Սիլիվրի շինուելու վրայ եղող խճուղւոյն շինութիւնը աւարտած է։ Կ. Պոլսոյ կամուրջներու եւ խճուղեաց առաջին երկրաչափ Ապտիւրրահման պէյ, հոն երթալով այդ ճամբուն վերջնական ընդունելութեան գործողութիւնները կատարած և մայրաքաղաքս դարձած է։

ՄԷՏԻՆԷԻ շրջակայքը տղայոց մէջ ծաղկախտ երեւան ելած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնը պատուաստի հիւթեր ղրկած է հոն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Այս կիրակի գիշեր Կեմէլիկի մէջ չորս անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առաջինը սաստիկ և միւսները թեթեւ, սակայն վտանգաւոր հետեւանք մը չեն ունեցած։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ կեղծմաշկը տակաւին կը շարունակէ և թէ Տօքթ. Ռուի շիճուկին մեծ պէտք կայ։ Թէեւ բժիշկներ մասնաւորաբար բերել տուած են, սակայն սպառած է։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Ա. շրջանակին երկրաչափներէ երկուքին դէմ, կըսէ Իգտամ, կաշառակերութեան դատ բացուած ըլլալով, Պոլսոյ հարցաքննիչ դատաւորը քննութիւններ կը կատարէ։

ՏԸՏԷ ԱՂԱՃԻ ու շրջակայից մէջ ծաղկախտ երեւան ելած է, ուրկից տղաքները վարակուած են։

ԳՈՒՄԳԱՊՈՒԻ ոստիկանապետ կարգուած է Պոլսոյ կեդրոնական ոստիկաններէն Իսմայիլ էֆէնտի, որուն յաջորդած է Գումգաբուի ոստիկանապետ Պէքիր էֆ։

ՄԱՐԱՇ. — Այտընի կուսակալութիւնը հրահանգ տուած է իր իրաւասութեանը ենթարկեալ գաւառաց՝ այժմէն հաւաքել ու բնաջինջ ընել մարախի սերմերը։

ԽԱՍՔԷՕՅԻ Խախամարանը նորոգելու համար հրէայ հասարակութիւնը չորս հարիւր ոսկի հանգանակած է։ Նորոգութիւնք արդէն սկսած են։

ԲԱՄՊԱԿԻ գինը կը շարունակէ իյնալ Եւրոպայի մէջ։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ աւստրիական դեսպանատան քարտուղար Պ. Մօքքիօ որ Կ. Պոլսոյ դեսպանատունը փոխադրուած է նոյն պաշտօնով, և Պ. Լատիսլաս Միւլլեր՝ առժամեայ առաջին թարգման նոյն դեսպանատան, դեսպանական պատուակալ խորհրդականի աստիճանին բարձրացուեր են։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Գերմանական դեսպանատան պահակ շոգենաւը, Լօրլէյ, որ երէկ առաւօտ պիտի մեկնէր Պոլսոյ նաւահանգստէն՝ բաց ծովու վրայ փորձեր կատարելու համար, մառախուղին պատճառաւ յետաձգեց իր մեկնումը. հաւանաբար այսօր երթայ։

—Ֆրանսական Ռէկէն-լէ-ն զրահանաւն որ վերջերս Այվալըգի առջեւ խրած ու աղաւուած էր, այս պահուս կը նորոգուի ի Տարանդէլ և մօտ օրէն Կ. Պոլիս պիտի գայ։ Ռէկէն-լէ-ն կը պատկանի տ'Օպէ մարզիզին որ առենօք բնակած է ի Մեծ-Եղղի իւր Ճէզիրէլի փոքրիկ զբօսանաւին մէջ։

—Ռուսական շոգենաւային ընկերութիւնը Սեւծովու նաւարաններուն յանձնարարեր է նոր շոգենաւի մը շինութիւնը՝ Զէհաչէֆին և Քորսլէվ Օյծաին [illegible]։ Այս նոր շոգենաւ պիտի յատկացուի [illegible]-սա—Կ. Պոլիս—Աղեքսանդրիոյ գծին երթեւեկութեան, և պիտի կրէ Նիքօլա Բ. կայսեր մօր՝ Մառի կայսրուհւոյն անունը։

ՊԷՐՈՒԹ-Դամասկոսի շոգեշարժ թրամուէյի գծերը շինող ընկերութիւնը ճամբուն վրայ հանդիպած տեղերն առեր է առանց տէրերուն հաւանութեանը և անոնց գինը իր ուզածին պէս վճարելու ձեռնարկեր է. նոյնպէս մէկ քանի առուակներու ճամբաները փոխեր է։ Սուրիոյ կուսակալն իմանալով, հարկ եղածն ի գործ դրած է որպէս զի իրաց այդ վիճակը չշարունակուի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց ընկերութիւնը որոշեր է, փորձի համար, գիշերային ուղղակի երթեւեկ մը հաստատել Կ. Պոլսոյ արուարձաններու գծին վրայ, մէկ կողմէն Սիրքէճիի ու Գում-գաբուի միջեւ և միւս կողմէ Մաքրիգիւղի ու Այ-Սթէֆանոսի միջեւ։ Նոյեմբեր 13/25, հինգշաբթի օրէն սկսեալ, գիշերուան ժամ 4.46ին (Ը. Ե.) Սիրքէճիէն կառախումբ մը պիտի մեկնի որ Գում-գաբուի կայարանէն ուղեւորներ առնելով, ուղղակի Մաքրիգիւղ և Այ-Սթէֆանոս պիտի երթայ, առանց կանգ առնելու ի Եէնիգաբու, Սամաթիա և Եէտի-գուլէ։ Այս կերպով, Կ. Պոլսէն Այ-Սթէֆանոս գնացքը պիտի տեւէ գրեթէ կէս ժամ։

ԿԵՂԾ ԲՐՈՄԷՍՆԵՐՈՒ խնդրոյն համար ամբաստանեալ Սթէլլիանոսի նկատմամբ հարցաքննիչ չարձակելու որոշում տուած է դատաւորը։ Սթէլլիանոս այդ որոշման դէմ բողոքած ըլլալով, այդ խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւնք պիտի ղրկուին ամբաստանիչ ատենին՝ քննուելու համար։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Առջի գիշերը Ղալաթիոյ մէջ Եօրկի անուն նաւաստի մը Միքէ անուն մարդու մը հետ կռուի բռնուելով թէ՛ այս վերջինն և թէ սպասաւորը վիրաւորեց։ Եօրկի քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

—Նոյն գիշերը Ղալաթիոյ գինետուներէ միոյն մէջ Լամպօ անուն դատարկաշրջիկ մը դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց Խասօ անուն մարդ մը։ Չարագործը քիչ մը վերջը ձերբակալուեցաւ։

—Երէկ առաւօտ Պոլսոյ Չէնպէրլի Թաշի կողմէն ոչխարաց հօտ մը կանցնէր. Սիւլէյման անուն մարդ մը ուզեց ոչխարաց մէջտեղէն անցնիլ, սակայն հօտին պահապան շունը վրան յարձակելով գետինը տապալեց և սկսաւ ոտքերէն ու այտերէն խածնել։ Հովիւներն իմանալով Սիւլէյմանի աղաղակները, մեծ դժուարութեամբ կրցան շունին խածատումներ ազատել Սիւլէյմանը։

Գաւառական լուրեր

ԽԱՐԲԵՐԴ, 19 Հոկտ.

Բալուի Առաջնորդը՝ Սարգիս վարդապետ՝ վերջին տարին բոլորովին գրեթէ անկողնի մէջ անցուց. միշտ հիւանդ ու ինկած ծեր մը՝ որչափ ալ բժիշկներէ չափըցաւ հեռու ու վանքերու առողջ օդին ու ջուրին ընտրելագոյնը իրեն կը մնային ապատ ու առատ ժամերու վայելումներով, բայց այդ բոլորը ապրեցուցին զինքը մինչեւ Հոկտ. 16ը. 17ին գերեզման իջեցուցին, Սուրսուրիի վանքը, ուր վերջին անգամ իր տունը փոխադրուած էր, եղբօրը քով հիւանդ օրերը անցնելու համար. վերջապէս չը կրնալով դիմադրել ու դարման գտնել սրտի ու աղիքի կրկնակի անողոք ցաւերուն, ձեռքը կուրծքին վրայ հոն տեղաւորեցին զինքն ալ, ուր կը հանգչին իրեն պէս վարդապետ ու եպիսկոպոս աղգականներ աւերակ վանքին աւերակ գերեզմանատան պզտիկ շրջափակին մէջ։ Բարի էր Սարգիս վարդապետ, պաշտօնի մէջ ինչ որ ձեռքէն կուգար կամ միտքէն անցնէր, վերապահելու ու ծախելու սովորութիւնը չունէր։ Անցած կիրակին իրեն հիւանդտես գացի, հինէն ի վեր իրմէն գգուանքի ու ինծմէ յարգանքի փոխանակութիւնը կար մէջերնիս, շատ անգամ կը հասկնայինք թէ՝ ձեռքին համբիչին չափ, ու քիչ մ'ալ աւելի թերեւս թերութիւն կունենայ ու կը բարդէ արդէն հոգածներուն վրայ, բայց տակաւին համարձակութիւն չէինք ունեցած իր վրայով բան մը խօսելու որ սիրտն արիւնէր, ու այդ անոր համար որ՝ կը հասկնայինք թէ՝ գանազան պարագայից բերմամբ տէրութեան ու ազգին իր մատուցած ծառայութիւններն ալ իրենց կարեւորութեան մէջ կամ շահեկանութեան չափով գնահատելի կ'ըլլային։ Առաջին տեսնելուս երբ ձեռքը համբուրեցի, ճանչնալու դժուարութիւն անցուց, աչքերը կիսաբաց ու մոլորուն՝ պատրոյգը չորցած կանթեղի լոյսին չափ մարած ցոլք մը կը պահէին. «Բարի եկար, տղա՛ս, բայց ինչո՞ւ ուշացար» ըսաւ ծանրացած լեզուով մը, զոր գործօն վիճակի մէջ պահելու նպատակաւ բժիշկը պատուիրած էր որ 15-20 րոպէն անգամ մը պզտիկ գաւաթով օղի խմցնեն—Շնորհակալ եմ, Հայր սուրբ, այսօր հազիւ պատեհութիւն գտայ ու մանաւանդ ձեր վրայօք ըսուածն էր թէ Բալուէն հոս փոխադրուելէն ի վեր հետզհետէ հոգի կուգայ վրան։

—Հէ՛, աս վերջին բանուելուս հասկցայ թէ մահուան ցաւ է աս, ու չպիտի խալըսիմ։

Տղու մը պէս փղձկեցաւ այդ վերջին բառը դեռ բերանը. ծեր մարդը կուլար, վարդապետը որ մանուկի մը թաց աչքերով արցունք կը գլորէր բարձին վրայ. ես գլուխ յուզիչ տեսարանի դիմացը գտայ այդ պահուն։

—Բայց կրնայ ըլլալ որ քիչ մը նախապաշարում ըլլայ այդ, Հայր սուրբ, ձեր դէմքին վրայ մտահոգութիւն պատճառող բան մը չտեսնուիր, առաջուընէ աւելի ազեւորութիւն ու կարմիր գոյն կայ հոն, չէ՞ք հաւտար որ լաւ [illegible] մը ըլլայ այդ ապրելու մարդուն։—Ի՞նչ կ'ըսես, չեմ հասկնար բաներդ, Սարգիս վարդապետ լմնցեր է, փնտռեցէք որ գտնէք վարդապետը, անոր պէս վեհանձն ու մէկհատիկ վարդապետ ո՞ւր կար, դուն ալ այսպէս չէ՞ս վկայեր, խօսքս խօսք պահեցի, Պատրիարքարանի հրամաններուն հնազանդեցայ, տէրութեան ու ազգին շահերը փընտռեցի, տէյ կիտի խարա ասլան, տէյ։ Ու անգամ մ'ալ, այս անգամ աւելի հոգիին աչքերէն հոսեցուց արցունքը, ու ինքնիրենը՝ խեղճ վարդապետ, ինչ օրեր տեսար ու հիմայ ինչ օրերու մնացիր։— Սարգիս վարդապետ անցեալը ողբալու պատճառ ինչո՞ւ պիտի ունենայ, մինչեւ վերջին շունչը գաւառական քաղքի առաջնորդի մը հանգիստը վայելեց, Սուրսուրիէն վանքն անցաւ, վանքէն քաղաք ելաւ, ու Փիրապատիւ տիտղոսի մը արժանացած հիմայ իր գերեզմանը կը փակուի։ Իր կտակը. ժամացոյցը եղբօրը տրուի, ձիերը եղբօրորդւոյն, ճիւպպէն հօրեղբօրորդւոյն՝ Պետրոս վարդապետին։ Հապա վանքի՞ն, եթէ ողջ ըլլար պիտի ըսէր, ես ինքս ալ անոր կտակ։ Այսպէս ալ եղաւ արդէն։

3.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿՏԱԿՆԵՐ

Ներկայ տարւոյ յուլիսին Թէոդոսիայի մէջ վախճանած Ղազարոս Յակոբեան Բերբերեանց 16,500 ոսկւոյ կտակ մը թողած էր բարեգործական նպատակով. այդ կտակին տրամադրութեանց մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդուին այժմ։

Ա. Թէոդոսիայի մէջ հիմնել դպրոց մը, արհեստներու ճիւղեր ունենալով, ուր յաճախող հայ աշակերտներուն համար հայերէն լեզուն և կրօնքը պարտաւորիչ պիտի ըլլան։

Բ. Ս. Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանին մէջ պահել որդեգիր մը որ ետքը քահանայ ձեռնադրուի Խրիմի հայաբնակ ո եւ է քաղաքին վրայ։

Գ. Որդեգիր մը պահել Մոսկուայի Լազարեան Ճեմարանին մէջ, և որդեգիր մըն ալ կայսերական համալսարանը. ասոնք իրենց ընթացքը աւարտելէ յետոյ պարտաւոր ըլլան երեք տարի ուսուցչական պաշտօն վարել Խրիմի Հայոց եկեղեցական-ծխական երկսեռ դպրոցներուն մէջ, սովորական ամսաթոշակով. եթէ յանձնառու չըլլան՝ ետ պիտի դարձնեն իրենց համար ծախսուած գումարը։

Դ. Տարեկան 250 րուպլի մրցանակ տալ մանկական ընթերցանութեան համար շինուած լաւագոյն գրքին հեղինակին, և տարեկան 250 րուպլի ալ մրցանակ տալ հայ-ժողովրդական ընթերցանութեան համար ամենէն աւելի ընտիր և պիտանի գրքերու հեղինակներուն։ Այս գրքերուն արժանաւորութիւնը պիտի վճռէ Թիֆլիսի Ներսէսեան դպրոցի հոգաբարձուներէն և ուսուցիչներէն կազմուած խառն ժողով մը։

—Թիֆլիսի քաղաքացի Բախշի Եղիազարեանց 3,000 րուպլի կտակեր է հետեւեալ բաժանումներով.

2,000 րուպլի Թիֆլիսի Ներսէսեան դպրոցին։

500 րուպլի «Կովկասի Հայոց Բարեգործական ընկերութեան»։

500 րուպլի «Թիֆլիսի Հայուհեաց Բարեգործական ընկերութեան։»

Այս գումարները յանձնուած են արդէն յատկացուած տեղերը։

—Ստաւրապոլցի Մկրտիչ Դիակչեան անուն անձը ասկէ չորս տարի առաջ իր հօրեղբօրմէն ժառանգած էր 800,000 րուպլի սակայն մեռաւ առանց աչքի զարնող բարեգործութիւն մը ընելու։ Այժմ Պ. Կարապետ Դիակչեան իր եղբօրը յիշատակին 60,000 րուպլի նուիրած է բարեգործական հետեւեալ նպատակներով.

5,000 րուպլի Ս. Էջմիածնին.

10,000 » Ստաւրապոլի Հայոց եկեղեցւոյն.

5,000 րուպլի Օլգեան օրիորդաց վարժ.ին

5,000 րուպլի Ալեքսանդրեան օրիորդաց վարժարանին,

5,000 րուպլի քաղաքային ուսումնարանին.

5,000 րուպլի քաղաքային ապաստանարանին։

30,000 րուպլի (խոստացած) Հայոց երկսեռ դպրոցներու համար նոր շէնք կառուցանելու։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան Հոկտեմբեր 26ին Գահիրէի Ս. Աստուածածին Մայրեկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն և պատարագ մատուցեր է Ռուսիոյ հանգուցեալ Կայսեր հոգւոյն համար։

Արարողութեանց ամբողջ տեւողութեան միջոցին ներկայ գտնուեր են ռուսական հիւպատոսը և գեր-հիւպատոսը, Տիգրան փաշա Աբրօ, Հայ գաղթականութեան ներկայացուցիչները, Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան վարչական խորհրդին բոլոր անդամները, և հայ ու օտարազգի երեւելիներու երկսեռ խուռն բազմութիւն։

Սեւերով պատած և ծաղիկներով զարդարուած շքեղ մահաբեմի մը վրայ զետեղուած էին Բարեգործական Ընկերութեան, ռուսահպատակ Հայոց և գաղթականութեան կողմէ նուիրուած երեք պսակներ։

Ցետ աւարտման եկեղեցական արարողութեանց, հիւպատոսը իրեն ընկերացող խմբին հետ Առաջնորդարան այցելելով իր շնորհակալիքը և գոհունակութիւնը յայտներ է Առաջնորդ Ս. Հօր և գաղթականութեան ներկայացուցիչներուն։

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պարոն Միքիօթի,

Քիմիական կատարեալ տարրալուծման ենթարկեցի ձեր պատրաստած քոնեաքին նմոյշները որոնք ձեր վաճառանիշը կրող շիշերու մէջ կը գտնուէին։ Այս նմոյշներուն Ֆիզիքական ու զգայարանական յատկութիւններն ալ ուսումնասիրուած են։

Ձեր պատրաստած քոնեաքը բոլորովին պայծառ, յստակ և ախորժահամ է։ Հոտ. կլագիցութիւն, թեթեւապէս թթուաշ է, կը հոտը կը յիշեցունէ օղիներուն (քոնեաք) լաւ յատկութիւնները։ Իր գոյնն է յամպարի բաց գոյնի, և իր խտութիւնն է ընդ մէջ 0,950 և 0,940էն 15°. եռացման աստիճանն է 84.2։ Թորացման միջոցաւ անկից հանած ալքօլս բնաւ չունի վերուծական կամ ուրիշ ալքօլի հոտ. այլ ճիշդ այն հոտը որ կը յիշեցունէ գինեծաղկային եթերներուն հոտը։ Ցետոյ, քոնեաքի այս նմոյշներուն քիմիական բաղադրութիւնն հաստատելու համար, դիմեցի՝ Պ. Պ. Շըվալիէի, Վինտերհոլաի, Շթայնըրի, Սալէի, Բիէօի, Մոլըրի ի գործ դրած եղանակներուն. Ջրային չոգիացած մասը՝ 1.88 առ հարիւր մնացորդ մը տուած է. քանի մը կաթիլ Բէ— Ֆլը-րէ—ր տը ֆէ— անմիջապէս երեւան բերաւ թանինը փեաի յատկանշանական սեւ գունաւորումը։

Իմ ամբողջ քննութիւններուս արդիւնքին նայելով քոնեակին նմոյշները կը պարունակեն քիմիական հետեւեալ բաղադրութիւնը.

Խաղողի եթերանիւթային ալքոլ	43.10
Ջուր	55.02
Հաստատուն մնացորդ	1.88
Համագումար	100, 00

Հոկտասակ իմ մանրախոյզ զննութիւններուս՝ քոնեակի յիշեալ նմուշներուն մէջ չկրցի գտնել առողջութեան վնասակար ո և է օտար նիւթ։ Ուրախ եմ որ կրնամ յայտարարել ձեզ թէ այցելած ըլլալով ձեր Պալըք-Բազարի գործարանն ի Պոլիս, և պատրաստութեան ծառայող նախնական նիւթերը քննած ըլլալով, ինչպէս նաեւ մթերուած արտադրութիւնը, անձամբ հաստատեցի թէ խաղողի զուտ գինիի ոգին իրաւ հանուած է Սամոսի միսքէդ ճերմակ գինիէ. ասիկա ամեն պարագայի մէջ լուրջ երաշխիք մըն է ձեր պատրաստած քոնեակի տեսակին գերազանցութեանը։ Գինիի հարին փափկութիւնը և անուշութիւնը յատկանշանական հանգամանքը կը կազմեն ձեր քոնեակին։

Այս ըսուածներուն վրայ հիմնուելով կը հետեւցունեմ թէ խաղողի քոնեակը, զոր կը պատրաստէ Միքիօթի գործարանը, արժանի է որ հասարակութեան յանձնարարեմ իբրեւ առողջապահական ըմպելի

Ի հաստատութիւն որոյ կը յանձնեմ ներկայ վկայականս։

Ժ. ԾԱՆԻ
Քիմիագէտ Կայս. Պալատան

Կ. Պոլիս 4 օգոստ. 94.

ԲԱՌԳԻՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ-ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ
ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Կը պարունակէ 25,000 բառք և ոճք, հանդերձ գիտական և յատուկ անուանց բառերով։ Ամէնուն համար օգտակար և դիւրագին բառգիրք մը. քառորդ կազմ 15, փառակազմ $17\frac{1}{2}$ և կաշեկազմ 20 ղշ։ Մեծ. Տնօրէն-Ուսուցչաց համար փոստի ծախքը վրան է։ Դպրոցաց և մեծաքանակ գնողաց զեղչ։ Միակ կեդրոնատեղին է հրատարակողին գրատունը, Զ. Թորոսեան Պահճէ-Գաբու թիւ 4, ուր ղրկուելու են յանձնարարութիւնք։

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Պերա, [illegible] թիւ 345

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ բերել տուած են Փարիզէ եղանակիս ամեն վերջին նորաձեւութեանց ճոխ մթերք մը, կանանց զգեստուց համար մետաքսեայ կերպասներ, բուրդէ եւ մետաքսէ հիւսուածք նոր նկարներով, թաւիշներ, պլիւշներ եւ կերպասներ եւ ուրիշ շատ նիւթեր բարձր նորաձեւութեան։

Այս վաճառատունը ի վաղուց ծանօթ, հասարակութեան վստահու- [illegible]

163 [illegible] 8—20

ԿԱՇԻ ԵՒ [illegible] ... Յ. ՄԱՍՏԻԿԵԱՆ [illegible]

ՏՈՔԹ. Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ
[illegible]
125 22—26

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Նոյմ. 3/15 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոյ Անուանական Գինը (Ամբողջ վճարուած)	(Լոց վճարուած)	Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,133,372	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	— —	65 30
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	45 20
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	31 —
» 43,963,396	100		1	» » D		28 25	28 21
Ֆ. 798,000,000	400		—	Ռումելիի երկաթուղի	1870	132 —	130 —
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	98 —
Ֆր. 135,631,180	500		4	Բրիորիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	— —	— —
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	— —	9 15
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	— —	8 39
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	5 09
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	39 —	38 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	470 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	8 7 1/2
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	531 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	20 33	21 01
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 80
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	7 97 1/2
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	407 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) ՏԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	60
1 ամսուան համար	6	—
1 օրուան համար	1	—
Ռըբըր	—	—
Կանիփի (Հէվալէսիզ)	—	30
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	9/16
Փարիզ » Ֆր.	22	75
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	25
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	18
20 Ֆրանքնոց	87	36
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	27
Մէճիտիյէ	108	06
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 14 Նոյմ.			
Քոնսոլիտ Օսմ. B կնիք.	Ֆր.	45	50
» » C	»	28	85
D (Բացուած	»	25	97
(Գոցուած	»	25	87
Ռումելիի Երկաթուղի	»	129	50
Բրիորիթէ	»	477	50
Մաքսային Պարտաթուղթք	»	— —	—
Օսմանիյէ	»	— —	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	476	25
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	673	12
Ռանթ Ֆրանսական 3 %	»	102	47
» » 3 1/2 %	»	107	70
» Իտալական	»	84	30
Քրէտի Լիոնէ	»	771	25
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	918	75
Քոնդուառ տ'էսքոմդ	»	537	50
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	— —	—
Եգիպտական Միացեալ	»	— —	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	125
ՎԻԵՆՆԱ 14 Նոյմ.			
Ռումելիի Երկաթուղի	Ֆիորին	73	30
Օսմ. Ռէժի	»	233	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	»	125	15
« Փարիզի »	»	49	65

ԼՈՆՏՈՆ 14 Նոյմ.	
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.
» » B	»
» » C	»
D (Բացուած	»
(Գոցուած	»
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 %) երշխւրեալ.	
» » 1894 3 1/2 %) Եգպ. Հրկ.ով	
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»
Այտընի Երկաթուղի	»
Միացեալ Եգիպտական	»
Առանձնաշնորհեալ »	»
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»
Ռանթ Հելլենական 5 %	»
» » 4 %	»
Պուլկար. Փոխառ. 6 %	»
» » Նոր 6 %	»
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	
ՊԷՐԼԻՆ 14 Նոյմ.	
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք
Ռումելիի Երկաթուղի	»
Անատոլուի Երկթ. 1/4 Պրթղթ.	»
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	
» Փարիզի » 2 ամիս	
Մակէտոնիոյ երկաթուղի	

Հեռագիր չէ եկած.

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 14 Նոյմ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	25	87
» Երկաթուղի	129	50
» Ռէժի	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթք	— —	—

Բրիորիթէ	— —	—
Պանք Օթոման	673	75
Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Ֆրանսական Ռանդ 3 %	102	42

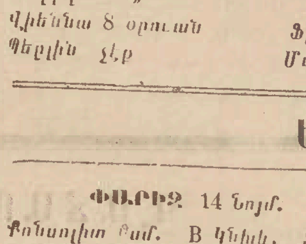

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԻ
Երաժշտական գործիներ եւ լարեր. Վաճառատուն 1889ին հիմնուած Նախկին դաշնակաւար
Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԷՌԱՐ տան

Միակ ներկայացուցիչ Փարիզի ՔԼԱՅՆ տան. [illegible]
[illegible]

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՏԷՄ. ԾԱՆԷԹԹՕ ՈՐԴԻՔ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի-խանին եանը
ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԻԱՑԻՍ ԽԱՆ ԹԻՒ 3

Տիմիդրաքի էֆէնտի Ծանէթթօ Որդիք դրամատունը կը ծանուցանէ հասարակութեան [illegible]
[illegible]
152 9—26

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ-Գ. ՔԷՎՕՐԳԵԱՆ ԸՆԿ.
49—52 Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹԱՂԻՆ ՓՈՂՈՑ 52—49
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ
[illegible]
Թիւ 14 10 37—40

ՀԻՒՍԻՍ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆԴՈՆ ՄԵԾ ԲՐԻԹԱՆԻԱ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687 — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630

ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437 — ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրելոյ կրնան վստահաբար դիմել ներկայացնել. նաև քիչ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական ոսկին կանցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ցամաքով և ծովագնացութեան մէջի ապրանքներն և դրամներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնելու համար կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՌՈՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ին Կայսերական հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893 ի հասոյթք	20,500,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Քննիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չեօմլէքճի փողոց, 14
Յիրաւունեալ Ս. Ժ. ՌՈՒԲԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՄԲԼՐԻ

Թահնիյէ խարէսի հասըլաթընտան ֆիրուխթ օլունաճաղը եվվէլճէ իլան օլունան գապա քէբէկին պէհէր կըեէյի ճէտիտի 7 փարայա, ինճէ քէբէկին 7 փարա 20 սանթիմէ, բասբայըն 10 փարայա, պէօյիւք թարաֆ բազմօլընն 12 փարա 10 սանթիմէ, քիւչիւք թարաֆ բազմօլըն 11 փարայա, գարամօք իլէ խալիս չէվրէնտինին 2 փարա 50 սանթիմէ, ատի չէվրէնտի իլէ զավիս վէ սարը թօզ վէ թօփրաղըն 35 սանթիմ ֆիյաթլար իլէ թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլուպ իշպու թըշրինը սանիի ուսմինին 3իւնճիւ բէնշէնպին կիւնիւ պիլ միւզայէտէ գարարը գաթիի վիրիլիւպ 5ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ 10ըտէ 5 գաւմը գապուլ օլունաճաղընտան թէգլիֆ ֆիյաթը իլէ իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 44 2—3

Հալթալ քաբուսունտա քէաին միւհթէրէք գարաղօլխանէ արսասը իճարէ վիրիլէճէկինտէն, խիթիճարէ թալիպ օլանլարըն չէրշիթինի անլամաղ վէ փէյ սիւրմէք իչիւն մագամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տայիրէսի չուպէի մախսուսընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 43 3—3

COMP. ... RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 31/12 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 1/13 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 2/14 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 2/14 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 3/15 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 4/16 [illegible]

ԱԶԴ.— [illegible] 605

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլէ, Պօրտօյէ, Մէջիլէրեայնէ և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամսէս	3000	Թիպու	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասրընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՄԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըբուլ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվրբուլէ և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօնթիւս	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՐՈՇ ԳԻՆ — ՈՐՈՇ ԳԻՆ

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ՍԱՄՈՒՐՃԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաշուեյարդարելով ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով։
Մեծ փաճառանամութիւն երիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղէնաց, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամէն մէջոյ արժանահեալ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ
ՇԱՀԱԾ Է ՇԻԿԱԿՕՅԻ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Բոլոր աշխարհի ճանչցած Սինկէրի կարի մեքենայից գերազանցութիւնը եւ իւր օրինակաց իւրաքան չիւրին մասնաւոր արժանիքը ապացուցանելու համար, նորա այլազան ընտանեկան եւ արհեստական մեքենայից տրուած են,
54 վկայական
ԿԵՂԾԵ ԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ
Ճշմարիտ Սինկէրի կարի մեքենայց իւրաքանչիւրին վրայ, անպատճառ տառով զծեալ յատկանիշը կը գտնուի։ Սոյն մեքենայք, ի Պոլիս եւ ի գաւառս Միսիւ Կ. Նայօլինկէրի կողմ նէ հաստատեալ մթերանոցաց մէջ միայն կը վաճառուին, որ են հետեւեալք. 1. Ի Կալաթա, ... փողոց, Սինկէր խան. 2. Գարաքէօյ, Վօյվօտա փողոց Թրամվայի կայարանի դիմաց թիւ 120. 3. Բերա, Կալաթա Սէրայի դպրոցին դիմաց. 4. Պոլիս Սուլթան Համամ Թ. 2
Թիւ 1058 74—78

ՏԻԳ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Հաստատեալ 1852 — [illegible] — Հաստատեալ 1852
... ՊԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

[illegible] 38

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 ղրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 ղրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մասթիքա և դէպ օղի շիշը 12 ղրուշ։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒԹԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐԳԻՉ — ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ

Ամենազդու կազդուրիչն զօր պարտին գործածել Ալլայիոնն, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայները և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանաց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման կոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թուլութեան, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, Փորհարութեան, Շիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժասպառութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կ'ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 1057

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ՕԱՅԷԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ եր Նիւղրոնաբելին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վի»ի	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԲԱՆՔԱՆ։
Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

Ս. ՁԵՒԹԱՔՃԱ

ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆԻՆ

Յունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորը եւ Յունաստանի գահաժառանգ Գոնսթանթին իշխանը կը գործածեն այս գօնեաքը։ Հետեւեալ արուեստահանդէսներէն մրցանակ ստացած է.

Բրիւքսէլ 1894 ոսկի շքադրամ գօնեաքի համար — Բրակա 1894 ոսկի շքադրամ գօնեաքի համար զանազան ըմպելեաց համար
Վիէննա 1894 » » » — Բրակա 1894 » » » » սպիտակ գինիէ պատրաստուած գօնեաքի համար
Անվէրս 1894 » » » — Շիքակօ 1893 » մեծ մրցանակ միսքէթ խաղողէ պատրաստուած գօնեաքի համար։
Լիոն 1894 » » »

Տարին 2,000,000 ֆրանք ապառում ամեն կողմ։ 1893 օգոստոսէն 1894 փետրվարի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ գօնեաք արտածուած է ի Թուրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մալթա, Հայէշաստան, Անգլիա, Պելճիա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան

		տակառ	սնտուկ			տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով		70	7528	Բանէլլինիք շոգենաւերով		5	1009
Գերմանական	»	70	1697	Ռուսական	»	43	856
Մէսաժըրիի	»	4	1184	Ծօնսըն	»	9	437
Ֆրէսինէի	»		132	Խըտիվիյէ	»	122	5572
Իտալական	»	168	6487		Գումար	491	24902

Այս արտածումնք ապացուցուած են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերովն՝ վաւերացեալ Պիրէոսի քաղաքապետութենէն։
Ամեն ատեն գործարաններու ու մթերանոցներու մէջ 500,000 օխա գօնեաք պատրաստ կայ։
Ի Պիրէոս Արիսթիտի, Ալիբթի, Նիքիթա, աղչկանց վարժարանին մօտ, Գաբօ Տ'Իսթ խա եւ երկաթուղւոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին։ Փափաքողք կրնան այցելել եւ պարունակութիւնները տեսնել։
Մէթաքսա եղբարք 100,000 ֆրանք պարգեւով մը կապահովեն թէ իրենց գօնեաքները անարատ խաղողէ ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են քիմիկներ ու բժիշկներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փաթթուած վկայագրերու մէջ։
Հիւանդանոցներու մեծ մասին մէջ այդ գօնեաքը կը գործածուի։
Մէթաքսա եղբարք ի Պիրէոս Ապոլոնի կամ Բարութխանէի հրապարակը գտնուած Ամբլօս անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգելից ըմպելիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ ալ ի րօմ կը պատրաստեն։ Այս վերջինը տակառով կը ծախուի։
Մեծաքանակ գնողներու համար [illegible] ... Ղալաթիա, Թիւ 53 և 69.

LE VÉRITABLE THAPSIA doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel — Reboulleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. ✻ La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ — Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամեն գլխաւոր քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբը, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ, և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ սնտուկներու և թէ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յառիլ մեր սկզբունքին, որ է «Ընտիր ապրանք, չափաւոր շահ և գնոց ճշդութիւն»։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Լիվրբուլէ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալկանո	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բալէտէր	1700
Արօլօ	5500	Կիլտանօ	2200	Բլաիտօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	3000	Կրօտոնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինտու	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	3800	Համպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այակօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Դալիբսօ	[illegible]500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դազօ	[illegible]000	Քօլպինօ	4[illegible]00	Սաֆօ	2000
Դօմօ	[illegible]700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիբակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիլօ	5500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	[illegible]500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրիլօ	3100	Վէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տրիֆալկարօ	[illegible]00
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճիմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	[illegible]0

Էճիբքլըն Մօնարք 8000
Բիրմըրըն Մօնարք 8000
Կրիկըն Մօնարք 8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴՈՑ Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 39

Արտօնատէր Ա. ՏԷՐ ՕՀԱՆԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ